Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT | פרייז 15 גראשען | היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 211 | Łódź, Środa 9 września 1931 r. | נייַנטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך, כ"ז אלול תרצ"א | № 211

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

די רעגירונג האלט בסוד

דעם ווירטשאפטליכן פלאן און דעם פראיעקט צו בעקעמפן די ארבייטסלאזיגקייט

אין דער רעגירונג זענען פערהאן אפטימיסטען און פעסימיסטען

וואַרשאַ, 8 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) הגם די ווירטשאַפטליכע סיטואַציע ווערט וואָס אַמאָל שווערער, האַלט די רעגירונג נאָך ווייטער בסוד דעם פלאַן פון קאַמף מיט דער וואַקסנדער אַרבייטסלאָזיגקייט. ס'איז אָבער אַ פאַקט, אַז ס'ווערן צוגעגרייט ווייטגעהענדע פראָיעקטען, וועלכע האָבען פאַר'אַ ציל נאָך מעהר צו פערגרעסערן די שפּאָרזאַמקייט, כדי ענדליך צו דערפיהרען צו אַ גלייכגעוויכט פון בודזשעט.

ווי מען שמועסט ווערען נאָך נישט אָנגענומען קיין ענטגילטיגע בעשלוסען, ווייל אין דער רעגירונג זענען פאַרהאַן חלוקי דעות: ס'זענען פאַרהאַן פעסימיסטען, וועלכע מיינען, אַז מ'דאַרף תיכף ווי אַמשנעלסטען אַדורכפיהרען אַן'אָפּשפּאָרונגס־אַקציע און אָפּטימיסטען, וועלכע האַלטען, אַז די סיטואַציע אין פּוילען וועט זיך פערבעסערען און די בידאַיצטיגע מיטלען, וועלכע זענען אָנגענומען, כדי צו ברענגען צו אַ גלייכגעוויכט פון בודזשעט זענען גענוג, ערשט פאַר דעם ווי דער סיים וועט צונויפגערופען ווערען וועט פעסטגעשטעלט ווערען די טאַקטיק פון דער רעגירונג.

דעם סוד, וואָס די רעגירונג האַלט ווערט פערטייטשט דערמיט, וואָס די רעגירונג וויל איהר גאַנצען פלאַן מיט איינמאָל פערעפענטליכען.

יעדענפאַלס איז זיכער, אַז געוויסע שטייערען וועלען געהעכערט ווערען.

בעגרענצונג פון באָרדז־קויף אין א"י — אָפּגעלעגט

לאָנדאָן, 8 (יט"א טעלעגראַפיש).

ווי יט"א דערוויסט זיך, איז דאָס פערעפענטליכען דעם געזעץ וועגען בעגרעניצען דעם באָדען־איינקויף אין ארץ־ישראל, וואָס האָט געזאָלט היינט צום צווייטען טערמין פערעפענטליכט ווערען — ווידער אָפּגעלייגט געוואָרען אויף אַן'אומבעשטימטער צייט.

ערב א בעקער-שטרייק אין ווארשא

וואַרשאַ, 8 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) אין וואַרשאַ האַלט עס ערב אַ בעקער שטרייק. ס'האַלט ביי אַ פערשטענדיגונג פון פּוילישע און יודישע בעקער־אַרבייטער, וועלכע זאָלען בעת'ן שטרייק אַרויסטרעטען סאָלידאַריש.

ווי אזוי איז דערשטיקט געווארן דער אויפשטאנד אין טשילי

די רעגירונג שליסט איין די ארבייטסלאזע אין קאנצענטראציע-לאגערן

לאנדאן, 8 (טו) „טיימס" גיט אַ גענויע שילדערונג פון דעם לעצטען אויפשטאַנד פון דעם פלאָט אין טשילי. די צייטונג טיילט מיט, אַז די באָמבאַרדירונג פון דעם צובונטעוועטען פלאָט דורך אַעראָפּלאַנען האָט געדויערט אַ גאַנצען טאָג, מ'האָט אַנטייל פון 80 אַעראָפּלאַנען, דערביי זענען אומגעקומען 1000 מענשען.

אַן'אונטערזעער־שיפעל איז אונטערגעגאַנגען און 3 אַנדערע שיפען זענען שטאַרק בעשעדיגט געוואָרען. די ..הן־ליביעס זענען בעוועצט מיט מיליטער, וועלכעס האָט פערנומען די וואָקזאַלען און די בעדינונג פון די צוגען.

די מיליטאַריזאַציע פון די באַהנען צילט אומעגליך צו מאַכען דעם אויסבראָך פון אַן'אַלגעמיינעם שטרייק. די רעגירונג וויל איינשליסען אַלע אַרבייטסלאָזע אין קאָנצענטראַציע־לאַגערן, כדי צו פערמיידען אַ קאָמוניסטישע פראָפּאַגאַנדע.

אַלע אָפיציר'ען, וועלכע זענען געפאַנגען געוואָרען דורך די אויפשטענדיגע זענען בעפרייט געוואָרען. די אינדוסטריעלער און רייכע סוחרים פון סאַנטיאַגאָ דע טשילי גיבען איבער דער רעגירונג געלד, ציהרונג און אויטאָס, כדי וואָס שנעלער צו דערשטיקען די רעוואָלוציאָנערע בעוועגונג.

די רעוואלוציע אין טשילי

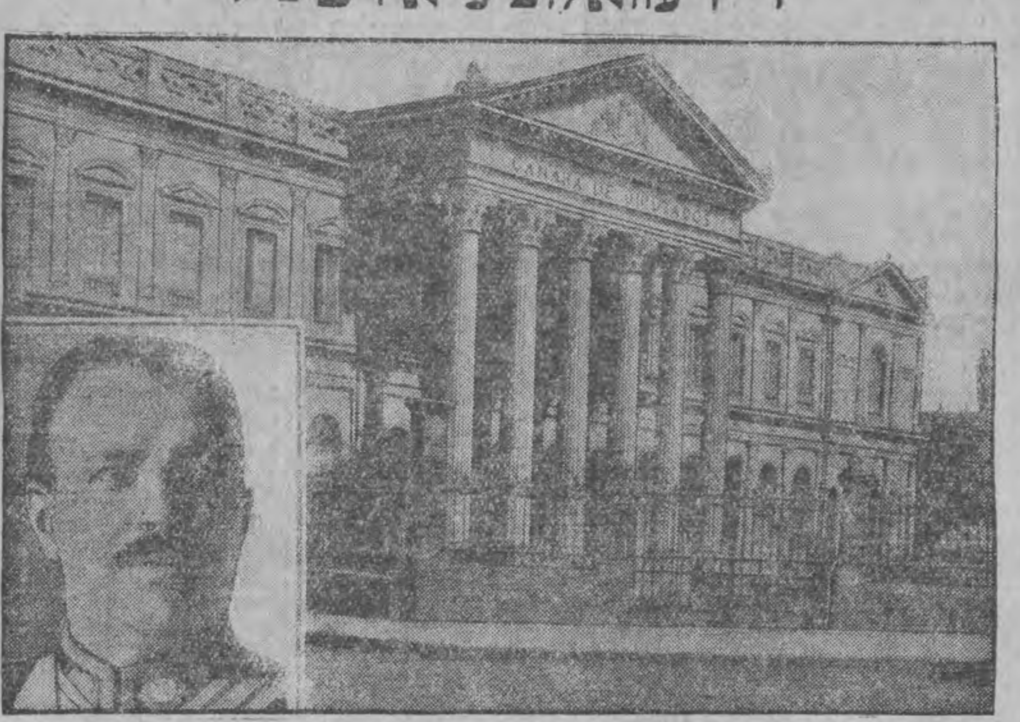

געביידע פון פארלאמענט אין סאנטיאגא (הויפט-שטאט פון טשילי). אין ווינקעל: פרעז. איבאַניעס, וועלכען מ'האָט פאַראַיאָהרען פעריאָגט און וועלכער זאָל איצט צוריקקומען

גהאנדי „אויפ'ן וועג קייז לאנדאן

ער וויל נישט פייערן זיין געבורטס-טאג

לאנדאן, 8 (טו) די שיף, מיט וועלכער גהאַנדי פאָהרט קיין לאָנדאָן איז אָנגעקומען קיין פאָרט סאיד. גהאַנדי איז בעגעגענט געוואָרען דורך אַ דעלעגאַציע פון הינדוסען, וועלכע האָט איבערגעגעבען קאָזע־מילך.

גהאַנדי האָט אין פאָרט־סאיד עטליכע איינלאַדונגען אנטיילצונעהמען אין די פייערליכקייטען, וועלכע ווערען צוגעגרייט לכבוד דעם 62־יעהריגען געבורטס־טאָג פון גהאַנדי. ער האָט זיך אָבער אָפּגעזאָגט אַנטיילצונעהמען אין אַזעלכע פייערליכקייטען.

פאַר זיין אָפּפאָהרען פון פאָרט־סאיד האָט גהאַנדי ערקלערט, אַז ער האָט נישט קיין מורא פאַר דער פערשפּרייטונג פון דער קאָמוניסטישע פּראָפּאַגאַנדע אין אינדיען.

בריאן אויף א בעזוך ביי קורציוס

גענף, 8 (טו) דער פראַנצויזישער אויסערן־מיניסטער בריאן איז היינט געווען מיט אַ בעזוך ביי קורציוס.

ס'זענען אַרומגערעדט געוואָרען פראַגען, וואָס שטעהען אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם בעזוך פון די פראַנצויזישע מיניסטאָרען אין בערלין.

יודישער זשורנאליסט און עקאנאמיסט א. י. זאקס געשטארבן

ניו־יאָרק, 8 (יט"א טעלעגראַפיש)

אין עלטער פון 52 יאָהר איז דאָ געשטאָרבען דער בעקאַנטער יודישער זשורנאַליסט און עקאָנאָמיסט, אברהם יצחק זאַקס. דער פערשטאָרבענער האָט אַרויסגעגעבען אַ רייהע וויסענשאַפטליכע ווערק. אַ רייהע יאָהרען איז ער געווען אַ טעטיגער מיטאַרבייטער פון דער צייטונג „טאָג". אין זיינע ציט האָט ער פערנומען דעם פרעזעס־אַמט אין שרייבער־פעראיין א. נ. פון י. ל. פרץ.

הויפט-פראקוראר בענטוויטש פערלאזט ארץ-ישראל

ירושלים, 8 (יט"א טעלעגראַפיש).

דאָ איז פערעפענטליכט געוואָרען אַ רעגירונגס קאָמוניקאַט, אין וועלכען ס'ווערט מיטגעטיילט, אַז דער הויפט־פראָקוראָר נאָרמאַן בענטוויטש פערלאָזט ארץ־ישראל דעם 31. אָקטאָבער.

Dr. Med.
M. Wajnberg
ספעציאל ארצט פאר נערוועז-קראנקהייטן
צוריקגעקערט.
ZEROMSKIEGO 25 (פאנסקא)
טעל. 172-20
נעהמט אן פון 5 ביז 7 נאכמיטאג.

בעראנטמאכונג.
דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט דער ג' קונדשאַפט, אַז מיר נעהמען אָן צו ראַלען וויטערס צו ביליגע פרייזען און פינקטליכע אויספיהרונג. ס'קענען זיך מעלדען שטריקער-ארבייטער צו גראַטע מאַשינען. פולנא 25 אין דער סוטער - פשכריק, 2-טער הויף, לינקס.

מזל טוב!
ווינשען מיר אונזערע קינדער
פרל. שולמית גאלדשטיין
מיט ה' בנימין ראזענבערג
צו זייער חתונה.
עלטערן און געשוויסטער

Dr. med. **N. ROZEN**
STOMATOLOG
צוריקגעקערט
Andrzeja 7, tel. 216-57.

DR. MED.
Jerzy SUDYA
ספעציאל-ארצט פאר קאשער- און פרויען-קראנקהייטן
ZIELONA 30 זשעלאנא
115-27 טעלעפאן
נעמט אן פון 5 ביז 7 נאכמיטאג.

אתרוגים
מובחרים
וגם לולבים והדסים
במקח השוה להורט ועינצל
פלאץ וואלנאשטשי 10 (נייער מארק)
עמנואל קאפעלוש

אונזער געעהרטער שעפין פרוי צפורה ראזענבלום
צוליב'ן טויט פון איהר אונפערגעסליכען
פאטער נ. ע.
דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל מיט די טראדיציאנעלע ווערטער המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.
דאס מענער-פערסאנאל
פון רעסטאראן און האטעל ראזענבלום

טיף געריהרטע שטעהען מיר געב'יגען ביים פרישען קבר פון אונזער אונפערגעסליכען חבר
אהרן כיימאוויטש ז"ל
איז נאָך לאַנגע און שווערע ליידען געשטאָרבען אין בליהענדען עלטער פון 20 יאָהר מיטוואָך, כ' אלול תרצ"א, דריקען מיר אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל דער פערבליבענער פ א מ י ל י ע.
יחזקאל מארגענשטערן, ישראל יצחק גוטערמאן און ישראל מענציג (אלעקסאנדרער)
6016

אפשטעלען אלע בעוואפנונגען

ביז נאך דער ענטוואפנונגס-קאנפערענץ

פארשלאג פון איטאליען אין פעלקער-בונד

גענף, 8 (טו) אויף דער פלענאר-זיצונג פון פעלקער-בונד, האט היינט דער איטאליענישער אויסערן-מיניסטער גראנדי געהאלטען א גרויסע פאליטישע רעדע און האט פארגעלעגט אין נאמען פון דער איטאליענישער רעגירונג, אז אלע מלוכות זאלען אפשטעלען די אויסגאבען אויף בעוואפנונג ביז נאך דער ענטוואפנונגס-קאנפערענץ, וועלכע קומט, ווי בעקאנט, פאר אין פעברואר 1932.

דער דאזיגער פארשלאג איז מיט בייפאל אויפגענומען געווארען דורך דער פלענארער זיצונג.

מ'האלט, אז דער פארשלאג האט א גרויסע פאליטישע בעדייטונג, ווייל די מלוכות וועלען מוזען נעהמען צו איהם א שטעלונג און ווייזען ווי אויפריכטיג זיי זענען בנוגע דער פראגע פון ענטוואפנונג.

די ענגלישע דעלעגאציע האט זיך גלייך ארויסגעזאגט פאר דעם פארשלאג.

בעת דער ווייטערדיגער זיצונג האט דער פרעזידענט אויסגעדריקט מיטלייד דער כינעזישער רעגירונג צוליב דער פערפלייצונגס-קאטאסטראפע. אלע רעגירונגען זענען אויפגעפאדערט געווארען צו שיקען הילף די געליטענע.

די פערזאמלונג האט דאן בעשלאסען אריינצונעהמען מעקסיקא אין פעלקער-בונד.

100000 ארבייטסלאזע פאבריק-ארבייטער

וועלען איבערגעפיהרט ווערען אויף דארף

פלאן פון דער דייטשער רעגירונג

בערלין, 8 (ספ. טעל.) אין די נאהענטסטע טעג וועט די דייטשע רעגירונג ארויסגעבען א דעקרעט, וועלכער וועט רעגולירען די פראגע וועגען איבערפיהרען אויף לאנדווירטשאפט ארבייטסלאזע פאבריקס-ארבייטער. דער פלאן פון פינאנץ-מיניסטער וועגען פערקלענערען די צאהל ארבייטסלאזע אין די שטעט און זיי איבערפיהרען אין דארף איז שוין אקצעפטירט געווארען אויף דער נעכטיגער זיצונג פון מיניסטעריען-ראט.

דער פלאן זעהט פאר, אז פארלויפיג זאלען איבערגעפיהרט ווערען 100 טויזענד ארבייטער. דאס זאל קאסטען א פירטעל מיליארד מארק.

די דאזיגע ארבייטסלאזע וועלען שוין נישט בעקומען קיין ארבייטסלאזע אונטערשטיצונגען.

3 שווער-פערוואונדעטע, 9 לייכט

ביי א'נאויטאמאביל-קאטאסטראפע לעם שאדעק

(א) פון שאדעק קיין זדונסקא-וואליא איז געפאהרען דער לאסט-אויטאמאביל פון דער פירמע „ב. עטינגאן", געפיהרט פון דעם שאפער סטאניסלאוו פאוולאווסקי.

אזוי ווי ער האט נישט געהאט צו פונאנדערפיהרען קיין סך סחורה האט ער אויף אייגענער ריזיקא מיטגענומען, פאר בעצאהלט, 12 פאסאזשירען.

אויפ'ן וועג איז פאוולאווסקי שיער נישט ארויפ געפאהרען אויף א פויעריש פוהרעל, און וועלענדיג אויסמיידען א קאטאסטראפע, האט ער האסטיג א קירעווע געטון דעם רודער.

דער אויטאמאביל איז דאן מיט'ן גאנצען אימפעט אריין אין א גרוב און איז צושמעטערט געווארען.

די 12 פאסאזשירען זענען אלע פערוואונדעט און 3 פון זיי — אזוי שווער, אז מ'האט זיי געמוזט אפפיהרען אין שפיטאל.

דער שאפער איז ארעסטירט געווארען.

דייטשער באנקיר בעגאנגען זעלבסטמארד

דעהרינגען, 8 (טו) היינט אין דער פריה האט מען געפונען א דערשאסענעם דעם דירעקטאר פון דער האהענלאהע[illegible]באנק אין דעהרינגען — אדאלף דענען.

ווי ס'איז פעסטגעשטעלט געווארען איז דענען בעגאנגען זעלבסטמארד.

אויסערגעוועהנליכער צוזאמענפאהר פון יודישע ארטיסטען

דריגט אויס צוטרוי דער פערוואלטונג

ווארשא. 8 (טעלעפאניש). היינט איז פארגעקומען אנ'אויסערגעוועהנליכער צוזאמענפאהר פון יודישע ארטיסטען, אין צוזאמענהאנג מיט די קאנפליקטען, וואס קומען לעצמענס פאר אין ארטיסטען-פעראיין.

ווי בעקאנט האבען זיך א גרופע ארטיסטען אפגעריסען פון פעראיין און געגרינדעט א קאאפעראטיוו צו שפילען טעאטער.

צום צוזאמענפאהר זענען געקומען ארטיסטען פון גאנצען לאנד, אין פרעזידיום זענען געוועהלט געווארען סאמבערג, מאזעווסקי און ראס.

דער צוזאמענפאהר האט איינשטימיג אויסגעדריקט צוטרוי דער פערוואלטונג און דעם פערוואלטער יובלער און געטאדעלט די האנדלונג פון די, וועלכע האבען זיך אפגעריסען פון פעראיין.

אפגעשטעלט אלע בילדונגס-סטיפענדיעס

ווארשא, 8 (טעלעפאניש) אין צוזאמענהאנג מיט דער אפשפארונגס-אקציע פון דער רעגירונג האט דאס בילדונגס מיניסטעריום בעשלאסען אפצושטעלען די אויסצאהלונגען פון אלע סטיפענדיעס און אונטערשטיצונגען אויף בילדונגס-צוועקען.

היינט וועט בעשטימט ווערען

דער טערמין פון דער סיים-סעסיע

ווארשא, 8 (טעלעפאניש). אויף דער זיצונג פון מיניסטארען-ראט, וועלכע קומט פאר היינט, מיטוואך, וועט דעצידירט ווערען וועגען טערמין פון צונויפרופען די סעסיע פון סיים. א טייל מיטגלידער פון דער רעגירונג האלטען, אז פאר דער געוועהנליכער סעסיע פון סיים, דארף צונויפגערופען ווערען א קורצע אויסערגעוועהנליכע סעסיע, כדי אדורכצופיהרען די געזעץ-פראיעקטען, וואס זענען פערבינדען מיט דער ארבייטסלאזע-פראגע.

דער בעשלוס אין די דערמאהנטע פראגען איז אפהענגיג אויסשליסליך פון מארשאל פילסודסקי.

13 מיליאן 400 טויזענד זל.

דעפיציט אין מלוכה-בודזשעט

פאר דעם חודש אויגוסט

ווארשא, 8 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) ס'זענען פערעפענטליכט געווארען די ציפערען פון די הכנסות און הוצאות אין מלוכה-בודזשעט אין פערלויף פון חודש אויגוסט. לויט די דאזיגע ציפערען בעטרעפט דער דעפיציט אין דערמאהנטען חודש 13 מיליאן 400 טויזענד זל.

XXI יעהריגער דאווענען ימים נוראים XXI

איז פילהארמאניע-זאל

דערמיט זענען מיר מודיע די געעהרטע מתפללים פון „פילהארמאניע", אז אויך דאס יאהר צו דאווענען **ראש השנה און יום-כפור** איז אונז געלונגען צו אנגאזשירען דעם אין לאדז בעליבטען און פאפולערען ביאליסטאקער אבער-קאנטאר

ר' מאיר פאדראבינעק!

וועלכער בעצויבערט זיינע צוהערער מיט זיין אויסערגעוועהנליכער שטימע און מיט זיינע הארציגע תפילות.

בעגלייטען וועט איהם א פערגרעסערטער און גוט-איינשטודירטער כאר אונטער לייטונג פון בעריהמטען דיריגענט און מוזיקער ה' **מ. צעסוואז**, וועלכער האט פארגעבריימעט גאנץ נייע קאמפאזיציעס.

פערזעהט זיך ציייטליך מיט בילעטען. **כל הקודם זכה!**

דער בילעטען-פערקויף קומט פאר טעגליך פון 9 פריה ביז 8 אוונד אין דער קאסע פון פילהארמאניע.

בעמערקונג: א) דער וואס וויל זיך רעזערווירען די פלעצער פון פאראיאהרען, בעט מען אנמעלדען טעלעפאניש נומ' **213-84**, 2) ווער ס'וויל עולה לתורה זיין אין די ימים נוראים, זאל זיך פערשרייבען אין קאסע בעת'ן אויסקויפען דעם בילעט, ג) די נדרים און נדבות פון די עליות און בעשטימט פאר'ן קרן קימת לישראל. גארדעראבע פריי!

4878

קלאנג-קינא-טעאטער

APOLLO

היינט און פאלגענדע טעג!

„טויט - מאנשאפט"

ריהרענדע דראמע פון קולטורעלע מענשען, וועלכע זענען אפגעגעבען געווארען אויף גנאד פון א מענש — א בעסטיע.

אין די הויפטראלען:

L. Wolheim, Kay Johnson, C. Nagel

„וועסט מיך פערגעסען?"

דראמע פון גרויסער ליבע און נישט קלענערער שנאה

אין די הויפטראלען:

WILLIAM HAINES

Józefina Dunn i R. Cortez

אנהייב אין געוו. טעג 4 א זייגער נאכמ. שבת און זונטאג 12 א זייגער בייטאג.

פילם פול מיט סענטימענטען.

איהר בחור'ל

ערעפנונג פון סעזאן!

דאס פרעכטיגע פילם-מייסטערווערק אין דער טשעכישער שפראך א. נ. [illegible]

אין דער בצוימטער טשעכ. פידעל-שפילער JAROSŁAW KOCIAN

MAGDA SONIA, JAŚFEHER — אין די הויפטראלען:

אנהויב 4 א זייגער נאכמיטאג. שבת און זונטאג — 12 בייטאג. פאפולערע פרייזען! אויפ'ן I סעאנס זענען די פרייזען צו 50 גר. און 1 זל. ∴ ∴ נעכסטער פראגראם: „נאך סיביר".

טוך- און קארט-לאגער

Sz. Maroko

לאדז, באוואמיעסקא 2,

פראנט, 1-טער שטאק, טעל. 159-43

עמפפעהלט צום הערבסט- און ווינטער-סעזאן א גרויסען אויסוואהל פון די נייעסטע און בעסטע דאמען- און הערען-שטאפען.

פאר שניידער — ספעציעלער ראבאט.

פאר 2 זל. א קילא

צו בעקומען עכטען ביהנען-האניג

פיעטריקאווער 18, 2-טער הויף, אין שפייז-געוועלב. גאראנטיאט פאר א'אליז.

אייז

יעדען קוואנטום צו ביליגע פרייזען

ליפערט

Południowa 22

טעל. 191-26 און 190-48

ענטשולדיגונג.

דערמיט בעטען מיר ענטשולדיגונג ביים יוד. געפליגעל-הענדלער-פאריין אין לאדז (פאמארסקא 17) דערפאר, וואס מיר האבען עובר געווען אויף די בעשלוסען פון פעראיין און פערזיכערען, אז מעהר וועט אזעלכעס נישט פארקומען.

מיט אכטונג

אלתר בארנשטיין, פאמארסקא 25

טילע ברענזעל, פילסודסקיעגא 12

מרדכי קופערמאן, פילסודסקיעגא 47

DR. MED.

Józef Imich

ספעציאליסט פון אויערען, נאז, האלז און קעהל-קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

מאניושקי 1, טעלעפאן 209-97.

נעהמט אן פון 1—2 און פון 5—7 נאכמ.

Lekarz-Dentysta

St. GELBERG

Zawadzka 14, tel. 108 33

צוריקגעקעהרט.

נעהמט אן פון 10—2 און פון 4—7 אוועגד.

Dr. Z. Rakowski

פאר אויערען, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען

9 קאנסטאנטינער 9 טעלעפאן 127-81

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעמשניגע זגערושער 17 פון 10 — 11 און פון 5—8.

Dr. J. Herszfinkiel

ספעציאליסט פאר קינדער קראנקהייטען

Zawadzka 15, tel. 111-87

צוריקגעקעהרט.

„SANATO"

כירורגיש-וועכנעריז-אנשטאלט

אגראדאווא 10, טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאס

גינעקאלאגיש-וועכנעריז-אבטיילונג

ד"ר מעד. ש. אייגער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד. רייטלער-סוריאנסקא ד"ר מעד. וו. אייכ[illegible]ר

פרייז פון א געבורט

אין 2-טען קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען

200 זל.

אויפזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פאלאקאוו

כירורגישע אפטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאנטאר

עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.

אויגען-אפטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראוש

עמפפאנגס-שעה'ן פון 11 ביז 12 נאכמיטאג.

צוטרוי דער ענגלישער רעגירונג

האט דער פארלאמענט אויסגעדריקט מיט 308 שטימען געגען 250

רעדע פון מאקדאנאלד'ן און שארפער אנגריף פון הענדערסאנ'ען

לאנדאן, 8 (טו) 3 א זייגער נאכמיטאג האט דער פארזיצער פון פארלאמענט געעפנט די זיצונג גלייך. דערויף האט דער פרעמיער מאקדאנאלד אדורכגעלייענט דעם בריף פון קעניג, אין וועלכען ס'ווערט גערעדט וועגען דער נויטווענדיגקייט פון אן אויסערגעוועהנליכע סעסיע פון פארלאמענט, וועלכע דארף פערבעסערען דעם מלוכה-בודזשעט.

מאקדאנאלד האט דאן געהאלטען זיין גרויסע רעדע. ער האט ערקלערט, אז די רעגירונג וועט ביז מיטאג אריינטראגען דעם נייעם בודזשעט אין פארלאמענט. דאן האט מאקדאנאלד בעקענט די עפיזאטען פון די געשעהענישען פון די לעצטע וואכען, וועלכע האבען געצוואונגען צו בילדען די נאציאנאל-רעגירונג.

מאקדאנאלד האט ווייטער גערעדט וועגען די אפשפארונגען, וואס דארפען געמאכט ווערען און ערקלערט, אז ער אליין רעדוצירט זיין פענסיע מיט 40 טויזענד זלאטיס א יאהר.

מאקדאנאלדס רעדע איז פיל מאל איבערגעריסען געווארען דורך צווישענרופען פון דער אפאזיציע.

נאך מאקדאנאלדן איז מיט א שארפער אפאזיציאנעלע רעדע ארויסגעטרעטען דער געוועזענער אויסערן-מיניסטער, איצטיגער פיהרער פון דער ליבאר-פארטיי הענדערסאן. ער האט זיך ארויסגעזאגט געגען פערקלענערען די אונטערשטיצונג פאר ארבייטסלאזע.

דאן האבען נאך גערעדט טשערטשיל און דער אומאפהענגיגער סאציאליסט מאקסטאן, וועלכער האט שטארק אנגעגריפען די רעגירונג.

דער קאנסערוואטיסט גאלדווין האט בעוואונדערט מאקדאנאלדס מוט ארויסצוטרעטען פון דער פארטיי, ער האט ערקלערט, אז די קאנסערוואטיסטען וועלען שטיצען די רעגירונג.

מיט 308 שטימען געגען 250 האט דער פארלאמענט אויסגעדריקט צוטרוי דער רעגירונג.

האנדעלס-מיניסטער זאזשיצקי זאל דימיסיאנירען

ווער וועט בעשטימט ווערען אלס זיין נאכפאלגער

ווארשא, 8. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין די פאליטישע קרייזען האלט מען, אז דער האנדעלס-מיניסטער זאזשיצקי וועט צוליב זיין שלעכטען געזונד צושטאנד בקרוב דעמיסיאנירען. אלס זיינע נאכפאלגער ווערען אנגערופען א רייהע נעמען פון ווירטשאפטליכע קרייזען. אלס ערנסטער קאנדידאט ווערט אנגערופען דער דעפוטאט פון „בעבע" האלינסקי, וועלכער ארבייט לעצטענס איבער דער שטייער-רעפארם. ווייטער ווערט אויך אנגערופען דער נאמען פון לייטער פון „לעוויאטאן" וויעושביצקי.

זעלבסטמארד פון א יוד אין ווארשא

וועלכער האט צוגויפגעשטעלט די געווינסען-טאבעלעס פון דער לאטעריע

מארגען וועט וואהרשיינליך נישט פערעפענטליכט ווערען קיין טאבעלע

ווארשא, 8 (טעלעפאניש) היינט 12 בייטאג איז אין זיין אייגענער וואוינונג אויף נאוואליפקי 60 בעגאנגען זעלבסטמארד דורך אויפהענגען זיך דער בעקאנטער סוחר אהרן טלוסטי.

טלוסטי איז געווען בעקאנט דורך דעם וואס ער האט צוגויפגעשטעלט די טאבעלעס פון די געווינענע נומערן אין דער מלוכה-לאטעריע.

לעצטענס איז קלוסטין זעהר שלעכט געגאנגען און ער האט זיך אויפגעהאנגען.

היינט אינדערפריה איז נאך טלוסטי געווען אויף קבר אבות.

ווי בעקאנט הויבט מען היינט אן צו ציהען די פינפטע קלאס פון דער מ' ובה לאטעריע, אגב, מוית פון טלוסטי וועט וואהרשיינליך היינט נישט קענען צוגויפגעשטעלט ווערען קיין טאבעלע פון די געווינסען.

א בילד פון דעם שרעקליכען אויפרייס פון א כעמישער פאבריק נעבען פאריז

קאמף נישט געגען יודען נאר געגען ענגלאנד

שרייבט ארגאן פון אראבישער עקזעקוטיווע

ירושלים (י.ט.א.) דער האלב-אפיציעלער ארגאן פון דער אראבישער עקזעקוטיווע „אל היאט" פערעפענטליכט א לאנגען ארטיקעל אין וועלכען דער מחבר פאדערט, אז די אראבער זאלן ענדערן זייער פאליטיק אין דער ריכטונג, דאס די שארפקייט פון קאמף זאל זיין געווענדעט נישט געגען יודען, נאר געגען דער ענגלישער מאכט".

„דער בריטישער מאנדאט, שרייבט „אל היאט", איז דער יסוד פון אלדאס בייז אין א"י, דער שורש פון אונזערע צרות. דאס פערשטעהט יעדער קלוגער מאן. יונג און אלט מוזען בעגרייפען, אז דאס לאנד וועט נישט לעבען אין פרידען, כל זמן עס וועט זיך אין פאלעסטינא נישט אפטון דער שאטען פון ענגלישען אימפעריאליזם. יעדער זאן האט איהר ווערט, און דער פרייז פון פרייהייט מוז זיין פיל גרעסער ווי דער פרייז פון געלד און אייגענטום. דער טורם פון אונאפהענגיגקייט קען געבויט ווערען בלויז אויף די קברים פון אונזערע יהן, וואס האבען זיך מקריב געווען".

שנעל געריכטן פאר טעראר אקטן

פון פאליטישע און פראפעסיאנעלע ארגאניזאציעס

ווארשא, 8 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענטען) דורך די שנעל-געריכטען וועלען אויך געמשפט ווערען אלע טעראר-אקטען פון פראפעסיאנעלע אדער פאליטישע פעראיינען אין בעצוג צו זייערע ארבייטסגעבער און צו די מיטגלידער פון פראפעסיאנעלע ארגאניזאציעס.

בלוטיגע שלאכטען אויף די גאסען פון בארצעלאנא

בעלאגערט דעם בניין פון בוי-סינדיקאט

צענדליגער דערהרג'עטע און פערוואונדעטע

בארצעלאנא, 8 (ספ. טעל.) אין צוזאמענהאנג מיט'ן אלגעמיינעם שטרייק אין בארצעלאנא איז געקומען צו בייזע אונרוהען.

די פאליציי האט געוואלט פונאנדערטרייבען א פערזאמלונג פון די סינדיקאליסטען. צוליב דעם האט זיך אנטוויקעלט א שיסעריי, 2 ארבייטער זענען דער'הרג'עט געווארען און עטליכע זענען פערוואונדעט.

מיט א שעה שפעטער האט די פאליציי געוואלט זיך אריינרייסען אין לאקאל פון בוי-סינדיקאט, האט מען די פאליציי בעגעגענט מיט א שיסעריי. ס'האט זיך אנטוויקעלט א רעגולערע שלאכט.

די פאליציי, צוזאמען מיט'ן מיליטער האבען בעלאגערט דאס הויז, ס'זענען ווידער געפאלען טויטע און פערוואונדעטע. אין אווענד האבען זיך די קאמפען איבערגע'חזר'ט.

דער אינערן-מיניסטער מאורא האט געגעבען די פרעסע-פארשטעהער וועגען דעם ענין פאלגענדע ערקלערונג: „לויט דעם באריכט, וואס איך האב בעקומען פון גובערנאטאר, האט זיך דער שטרייק פערענדיגט, אבער די רוהה איז נאך נישט צוריקגעקעהרט געווארען. די פאליציי איז געקומען אין לאקאל פון בוי-סינדיקאט, כדי אדורכצופיהרען א רעוויזיע. די פאליציי איז אויפגענומען געווארען מיט א שיסעריי. מ'האט געמוזט אדורכפיהרען א פארמעלע בעלאגערונג. 3 פאליציאנטען זענען שווער פערוואונדעט געווארען.

ס'זענען אדורכגעפיהרט געווארען ארעסטען. ווען דער קאנוואי מיט די ארעסטאנטען זענען צוגעקומען צו דער פאליציי-דירעקציע, איז אויף דער גאס ענטשטאנען א נייער קאמף, וועלכער האט געדויערט ביז 8 אין אווענד. 5 ארעסטאנטען זענען ענטלאפען. ס'זענען ווידער געפאלען דער'הרג'עטע און פערוואונדעטע.

לויט די לעצטע טעלעגראמען האט די בעלאגערונג פון סינדיקאט געדויערט 4 שעה. דער לאקאל איז פערוואנדעלט געווארען אין אן אמת'ער פעסטונג מיט פיל געוועהר. 6 ארבייטער זענען דער'הרג'עט געווארען, 20 שווער פערוואונדעט, פון דער פאליציי זענען 8 פערזאן שווער פערוואונדעט געווארען.

ס'זענען ארעסטירט געווארען 200 פערזאן. דער פרעזידענט פון קאטאלאניען, פולק. מאטשא האט ארויסגעגעבען אן אויפרוף, אין וועלכער די בעפעלקערונג ווערט אויפגעפאדערט צו רוהה און ארדנונג.

ווידער אן ערד-ציטערניש

לאנדאן, 8 (י"ף) לויט מיטיילונגען פון קוועטא [illegible] מען מאנטאג היפרעט געפיהלט א שטארקע ערד-ציטערניש אין בעלודשיסטאן, וואו ס'איז ערשט מיט א וואך צוריק פארגעקומען אן ערד-ציטערניש בעת וועלכער ס'זענען אומגעקומען פיל מענשען און די מאטעריעלע שאדענס זענען געווען ריזיג. די איינוואוינער האבען פערלאזען די [illegible]

—=:)O(:=—

בעשלוס פון די סאציאליסטישע פראקציעס אין שטאט-ראט

צו שטימען געגען רעדוצירען דעם לוין פון די שטאטישע ארבייטער, געגען שטרייכען די סובסידיעס פאר'ן יודישען שול-וועזען און געגען העכערען דאס דירה-געלד אויף פאלעסיע

ווי מיר האבען שוין געגעבען געשריבען, האט דאס אינערן-מיניסטעריום בעאויפטראגט דעם לאדזשער מאגיסטראט, אז ער זאל רעדוצירען זיין בודזשעט, וועלכער איז שוין בשעתו אנגענומען געווארען דורכ'ן שטאט-ראט, מיט א סומע פון קנאפע 6 מיליאן זל.

דאס מיניסטעריום האט נישט נאר אנגעוויזען די סומע, אויף וועלכער דער בודזשעט דארף רעדוצירט ווערען, נאר האט אויך אנגעוויזען קאנקרעט אויף די איינצעלנע פאזיציעס, וועלכע דארפען רעדוצירט אדער געשטראכען ווערען.

צוו. אנד. האט דאס מיניסטעריום בעאויפטראגט דעם מאגיסטראט צו שטרייכען די סובסידיעס, צוו. אנד. פאר'ן יודישען שול-וועזען און ארבייטער אינסטיטוציעס, צו רעדוצירען דעם לוין פון די שטאטישע ארבייטער פון 7 זל. אויף 5 א טאג און צו העכערען דאס דירה-געלד אין די הייזער אויף פאלעסיע, כדי די הייזער זאלען זיך קענען אויסהאלטען.

די עמפעהלונגען פון דער רעגירונג ווערען שוין זייט א לענגערער צייט בעטראכט דורכ'ן מאגיסטראט און דער בודזשעט ווערט איבערגעארבייט, כדי ער זאל קענען ביז'ן 1. אקטאבער צוגעשטעלט ווערען דעם שטאט-ראט אויף אנצונעהמען אין דער נייער פארם.

די עמפעהלונגען פון דעם אינערן-מיניסטעריום האבען ארויסגערופען א גרויסע פערבישערונג אין די רייהען פון דער סאציאליסטישע ראטמענער. כדי צו בעטראכטען די טאקטיק פון די סאציאליסטישע פראקציעס ביים בעטראכטען דעם „אויסגעבעסערטען" בודזשעט אין שטאט-ראט זענען פארגעקומען עטליכע קאנפערענצען פון די סאציאליסטישע פראקציעס: פ.פ.ס., „בונד" און דייטשע ארבייטס-פארטיי.

נעכטען איז אויך פארגעקומען אזא קאנפערענץ און ס'איז אנגענומען געווארען א בעשלוס, אז די מעהרהייטס-פראקציעס זאלען אין שטאט-ראט שטימען געגען דער רעדוצירען די שכירות פון די שטאטישע ארבייטער, געגען דעם שטרייכען די סובסידיעס פאר'ן יודישען שול-וועזען און פאר די ארבייטער-אינסטיטוציעס און געגען העכערן דאס דירה-געלד אויף פאלעסיע.

די מאטיווען צו דער דאזיגער האנדלונג זענען זיין פארמעלע. בנוגע דעם העכערען דאס דירה געלד האלטען די מעהרהייטס-פראקציעס, אז דאס קען נישט געטון ווערען, ווייל דער מאגיסטראט האט שוין געשלאסען קאנטראקטען מיט די לאקאטארען. וואס שייך די סובסידיעס האלטען די סאציאליסטישע פראקציעס, אז די רעגירונג האט זיך נישט קיין רעכט אריינצומישען אין דעם ענין וועמען צו געבען סובסידיעס און וועמען נישט. דאס זעלבע איז אויך חל אויף דער פראגע פון רעדוצירען דעם לוין פון די ארבייטער.

די גאנצע פראגע וועט בעטראכט ווערען אויף איינע פון די נאהענטסטע זיצונגען פון שטאט-ראט און מ'דארף ערווארטען, אז ס'וועט קומען צו א שטורמישער דיסקוסיע.

קלאנג-קינא טעאטער APOLLO קלאנג-קינא טעאטער

אונזערע נעכסטע פראגראמען:

1) „פראכט פון גאסטפריינדשאפט" מיט BUSTER KEATON אין דער הויפטראלע.

2) דאפעלטער פראגראם: „די ווילדע" מיט Jean Grawford i Ernest Torrence

„זיין שקלאפין" מיט MILTON SILLS אין דער הויפטראלע.

3) „דער דושאז-זינגער" מיט דעם פענאמענאלען AL JOHLSON אין דער הויפטראלע

שטרויסען-פאליטיק בנוגע מעוטים-רעכט

בלאס און שוואך האט אויסגעזעהען דער א־קארשט פערענדיגטער מעוטים־קאנגרעס אין זשע־נעווע: שטיל און שוואך האט ער זיך געעפענט און באלד אהגמעכטיג נפטר געווארען... עס האבען איהם געפעהלט קלארע און זיכערע מיטלען אויף צו פערווירקליכען זיין גרויסע און וויכטיגע פראַ־גראם; עס האבען איהם געפעהלט דעריבער דער שוואונג און די געהויבענע שטימונג, וועלכע ציי־הען צו זיך צו די מאסען, דער אנגעפאהרענער עולם האט איהם עפעס אזוי ווי „אפגעפטרט“, פון יוצא־וועגען...

אפילו די פרעסע האט איהם אויך אפגעפטרט מיט א האלב מויל... די פעלקער־ליגע קלייבט זיך אויך משמעות נישט צו מאכען פון די מעוטים־רעכט אויף איהר איצט־גער סעסיע א בעזונדער געריכט.

עס איז דעריבער קיין חידוש נישט, וואס די אנטיסעמיטישע און נאציאנאל־שאוויניסטישע פרע־סע פון כמעט אלע לענדער האט זיך מיט פרייד אנגעכאפט אן דער שוואכקייט און בלייכקייט פון דעם דערמאנטען קאנגרעס: זיי דוכט זיך, אז די גאנצע שאלה וועגען מעוטים־רעכט „איז פון לעבען נעגאטיוו פערענטפערט געווארען“!... א טייל פון דער שווארצער פרעסע האט דערפיהרט איהר העזה אזוי וויט, דאס זי פאדערט אז די פעלקער־ליגע זאל זיך אינגאנצען אפזאגען פון מעוטים־שוץ ווייל „דאס גיט צ ומוט די טעראריסטען“...!

אינדער־אמת'ן ווערט די מעוטים־שאלה וואס ווייטער אלץ סכנה'דיגער: די פעלקער־ליגע איז בעגאנגען א גרויסע עבירה און האט געהאט א גרויסען טעות, פערלאזענדיג די לעצטע יאהרען איג־נאָרירען די מעוטים־פראגע. דאס האט געהויבען דעם מוט און די העזה אין פיל מדינות, וואו דער ווילד־שאוויניסטישער נאציאנאליזם האט שטארק אויפגעהויבען דעם קאפ...

די מעוטים וועלכע די פעלקער־ליגע האט פער לאזען, ליידענדיג פון רדיפות ונגישות, זענען אריינ געפאלען אין א שווערען יאוש, וועלכער טרייבט זיי ווי געוועהנליך וואס ווייטער, אלץ מעהר צו דער אומגעוואונשענער רעוואלוציאנערער ארבייט...

ווער געדענקט נישט די מלחמה מיט דער „קראמאלא“ אין דעם צארישען רוסלאנד, וואס האט דערפיהרט די רוסישע בירגער און די בישט־רוסען בפרט צום גרעסטען יאוש און צום „עס־ערישען “גבורותדיגען טעראר!

די צארישע זיכערהייטס־מאכט האט געהאלטען אי זאיין „אויסרייסען מיט די ווארצלען“ די קראַ־מאלא אדער די רעוואלוציע: היינט דא און מארגען דארטען האט מען רק „פערכאפט אלע פעדים“, און „אויסגעריסע ןמיט די ווארצלען“ די קראמאלא. אבער וואס מעהר מען האט געריסען מיט די ווארצ לען, אלץ מעהר האט זיך די רעוואלוציאנערע טע־טיגקייט פערשפרייט אין דער ברייט און פער שטארקט אין דער טיפקייט, און — אלץ העזה'דיגער, אל קוזחד'לאזער איז זי געווארען!...

דער פראצעס בנוגע די מעוטים איז שטענדיג אין די לענדער מיט א נידריגער קולטור געווען דער זעלביגער, א טיפישער: די מאכט האט שטענ־דיג אין אזויגע לענדער געשטרעבט צו פערקנעכ־טע ןדעם גוף פון א מעוט־תושב, כדי צו פערכאַ־פען זיין נשמה, זי פערסמען און מיט געוואלד א־סימילירען, אמאליגע צייטען האט זיך דאס ערטער־ווייז לכל הפחות אין א געוויסער מאס לכל הפחות איינגעגעבען.

דערפון האט געצויגען איהר יניקה די פריי־צישע אליין־הערשריי מיט דעם פערפלוכטען, גזל־לבוהדיגען מיליטאריזם, וואס האט שטענדיג גע־שטרעבט צו פטר'ן זיינע שכנים, אפנעהמען ביי זיי ערד, פערקנעכטען זיי עקאנאמיש און רעליגיעז, כדי זיי צווינגען זיך צו אסימילירען מיט דעם רוב־פאלק... דערפון איז אמאל דער „פאמעשטשיק“ פעט און בעל־גאווהדיג געווארען.

אין דעם לעצטען יאהרהונדערט, ווען דער נאַ־ציאנאלער בעוואוסטזיין פון די פאלקס־מאסען האט זיך אנגעהויבען וואס ווייטער אלץ מעהר צו שטאר־קען און בעפרייען זיך פון דער רעליגיעזער אי־בערמאכט, — האבען זיך ד ירעזולטאטען פון דער געוואלט־אסימילאציע אלץ מעהר און מעהר אנגע־הויבען צו פערקלענערען, היינטיגען טאג איז דער פועל־יוצא פון א געוואלט־אסימילאציע, נישט קו־קענדיג אויף דעם מזרח־פריישישען „האקאטיזם“ אדער דער פוילישער „אסאדניצטווא“ (אינערע קאַ לאניזאציע) ,נישט קוקענדיג אויף דער מלוכה'־שאפטליכער פאלקס,־ מיטעל־ און הויך־שול, אויף די השפעה פון קלער, ארמעי, געריכט, געמישטע חתונות, און אז. וו. — היינטיגען טאג איז דער גאנצער פועל־יוצא פון אזא געוואלט־אסימילאציע א נישטיגער!... וואס מעהר א פאלק, ביי וועלכען די השגה פאלק האט זיך שוין אנגעהויבען אפטיי־לען פון דער רעליגיע, ווערט פערפאלגט און געטרא־טען מיט ד יפיס, אלץ מעהר רוקט ער זיך אראפ פון זיין לאיאלען שטאנדפונקט, בנוגע דער מלוכה און הויבט זיך אן רעוואלוציאנערער צו פערקאנספי־רירען. ווער געדענקט נישט די רוסישע „שטראף־עקספעדיציעס“ (קארטעלניע אטריאדי) אונטער דער אנפיהרערשאפט על פי רוב פון דייטשע אסטזעאישע בארא נען ?גרויסע שטחים לאנד, בעוואוינטע פון אומשולדיגע תושבים, פלעגען די דאזיגע „עקספע־דיציעס“ חרוב ומוחרב מאכען, אבער באלד נאך אזא מין פאציפיקאציע“ פלעגט זיך ביז גאר פער שטארקען אין די דערמאנטע קאנטען די רעוואלו־ציאנערע ארבייט ,פערשארפענדיג זיך, נישט זעל־טען ביז צום טעראר!

ווארפען מיר איצטער א בליק צוריק אויף די דאזיגע „גלענצענדע “עקספעדיציעס זעהען מיר, ווי שעדליך און ווי נאריש זיי זענען געווען בשעתו פון מלכוהשאפטליכען שטאנדפונקט, וואס האבען זיי דערגרייכט? נאר דאס, וואס ביי דער ערשטער שווערער גורל־שעה פאר רוסלאנד האבען די דאַ־זיגע רעוואלוציאנערע עלעמענטען צעבראכען די מלוכה אויף נאציאנאלע שטיקער...

און אומעטום, וואו די מעוטים־פעלקער יועלען געראדפט ווערען אויף דעם ווילדען רוסיש־צאריס־טישען אופן ,וועט דער פועל־יוצא זיין דער זעל־ביגער.

בכלל איז קלאר, אז היינטיגען טאג אין איי־ראפע איז אוממעגליך בעל כרחך צו אסימילירען א וועלכען עס איז פאלק. ווייטער איז אויך קלאר, דאס די פרובע ןפון אזא מין געוואלד־אסימילאציע מוזען אנצינדען אין לאנד דעם רעוואלוציאנערע ןפייער, וועלכער ווארפט זיך גרינג אריבער אויף יענער זייט גרעניץ, וואו דער גערודפטער פאלק שפארט זיך אן אן זיין פרייען און זעלבסטשטענדיגען טייל, דאס קאן פריהער אדער שפעטער ארויסרופען א מלחמה צווישען צוויי שכנותדיגע מדינות, און דער דאזיגער פייער קען ארומכאפען ווייטע לענדער און ווערען א וועלט־פייער!...

דעריבער איז איטליכע פאליטיק, וואס באזירט אויף פערקנעכטען פעלקער און זיי מיט געוואלט אסימילירען — א פאלשע און א סכנה'דיגע!...

ליידער איז אזא פאליטיק אין איירעפע, בפרט אין איהר צענטראלען טייל, נאך זייער שטארק פער־שפרייט און זי מאכט אלע ענטוואפנונגס־פלענער פון דער פעלקער־ליגע פאר אילוזאריש־ עס האט זיך מחמת דער דערמאנטער פאליטיק אין איירעפע אנ־געקליבען אזוי פיל אויפרייס־מאטעריאל, דאס די סכנה פון א וועלט־מלחמה וואקסט אויס אלץ גרע־סער און אלץ דראהענדיגער!...

אויב ביי אזא צושטאנד קען די פעלקער־ליגע אריבערגיין איבער די מעוטים־רעכט צום סדר־היום פיהרט זי א פאליטיק פון א שטרויס, וואס בע־האלט דעם קאפ אין זאמד, ווען ער מערקט א וועלכע עס איז סכנה!...

ד״ר י. ווינאדסקי.

די איינגעפיהרטע שטאנד-געריכטע

זענען זיי טאקע נויטיג געווען אין גאנץ פוילען?

די ענדעקישע „גאזעטא ווארשאווסקא“ האלט פאר נישט ריכטיג, וואס די רעגירונג האט איינגע־פיהרט שטאנד־געריכטען אין גאנץ פוילען, אין זאך איז מזרח־גאליציען, וואו דאס איז געווען לויט דער מיינונג פון בלאט, א נויטווענדיגקייט, און ע"ס אנדערש איז די טעריטאריע פון איבריגען פוילען.

„ווען די רעגירונג האט מיט א יאהר צוריק — שרייבט די צייטונג, — אנגעווענדעט די אזוי־גערופענע פאציפיקאציע פון מזרח־גאליציען, זענען מיר געווען געגען דער דאזיגער מעטאדע אלס אזעלכע, וואס האט נישט קיין גענוגענדע געזעצ־ליכע גרונדען, שטראפט אומשולדיגע אנשטאט שול־דיגע און רופט ארויס שוועריגקייטען פאר אונזער מלוכה אויפ'ן אינטערנאציאנאלען באדען, דעמאלט האבען מיר, סיי אין דער פרעסע, סיי פון דער סיים־טריבונע אויסגעדריקט דעם שטאנדפונקט, אז אנשטאט אזא „פאציפיקאציע“ האט מען געדארפט אנווענדען שטאנד־געריכטען, אדער אפילו אויסנאם־צושטאנד. מיר האלטען זיך ביי דער מיינונג אויך ביי דער איצטיגער סיטואציע.

„אנדערש שטעלט זיך פאר די זאך אויפ'ן איבריגען געביט פון פוילען. הגם די געריכטס־סטאטיסטיק בעווייזט, אז אין די לעצטע יאהרען איז די פערברעכערישקייט בעדייטענד געשטיגען, וואס דאס זאגט עדות וועגען שלעכטען מצב פון דער זיכערקייט, קאן מען דאך אבער פון דעם מצב נישט דרינגען, אז פערברעכענס פערשפרייטען זיך אויף א געפעהרליכען אופן. דעריבער דארף מען אננעמען, אז אויף וויפיל עס האנדעלט זיך וועגען דער טעריטאריע פון דער מלוכה אויסער מזרח־גאליציען, איז דער מאטיוו פון דער רעגירונג נישט די איצטיגע זיכערקייטס־לאגע, נאר די מורא פאר דער צוקונפט.

די צייטונג פיהרט אויס, אז די רעגירונג איז אין ארדנונג אין יורידישען זין, אבער נישט אין פאליטישען. די רעגירונג איז פעראנטווארטליך סיי פאר די סבות, פארוואס מ'האט געמוזט איינפיהרען די שטאנד־געריכטען, פאר די פאלגען פון די דאַ־זיגע געריכטען. אבער וועגען דעם אלעמען וועט ערשט קענען פריי און אויספיהרליך רעדען אויף דער סעסיע פון סיים.

אשפאלטונג צווישען די רעוויזיאניסטען

איז אן'אונפערמיידליכע זאך, צוליב דער בילדונג פון א בעזונדערע פארטיי

ירושלים, (י.ט.א.) לויט די ערהאלטענע ידיעות האט זיך דער קאמף אין רעוויזיאניסטישען לאגער צווישען די אנהענגער און געגנער פון ארויסטריט פון דער אלגעמיינער ציוניסטישער ארגאניזאציע לעצטענס זעהר פערשארפט. די בע־מיהונגען צו געפינען א קאמפראמיס צווישען די גרופען מיט וול. זשאבאטינסקי און מ. גראסמאן בראש זענען געבליבען אהן רעזולטאט. א שפאל־טונג אין דער רעוויזיאניסטישער ארגאניזאציע ווערט איצט געהאלטען פאר א נעשעהעניש, וואס וועט זיך נישט לאזען פערמיידען.

די זיצונג פון דער רעוויזיאניסטישער עקזע־קוטיווע, וועלכע האט געדארפט פארקומען פאר יום כפור אין בריסעל, איז אבגעלעגט געווארען, ווייל ה' זשאבאטינסקי און זיינע פאריזער אנהענ־גער אין דער לייטונג (דר. טיאמקין, דר. שעכט־מאן און רעד. בערכין) ווילען זיך נישט בעטייליגען אין דער זיצונג, איידער עס איז נישט דערגרייכט א הסכם אין דער הויפט־פראגע, ווי אויך בנוגע אריבערפיהרען די רעוויזיאניסטישע צענטראלע פון לאנדאן קיין פאריז.

בערלין (י.ט.א.) לויט די געזאמעלטע אינ־פארמאציעס שטעהען בראש פון דער גרופע, וועל־כע זאגט זיך ענטשידען ארויס געגען ארויסטריט פון דער אלגעמיינער ציוניסטישער ארגאניזאציע, די ה"ה מאיר גראסמא ן, ריכארד ליכטהיים, דר. סאסקין און ה' ראזאוו. ה' וול. זשאבאטינסקי און זיינע אנהענגער זענען גרייט צו נעמען אויף גע־וויסע קאנצעסיעס, בעיקר, אז יעדער רעוויזיאניסט מעג פריוואט צאהלען דעם אפיציעלען ציוניסטישען שקל און ווייטער בלייבען א מיטגליד פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע. אויך איגנוש. ראבערט שטריקער איז א געגנער פון ארויסטרעטען פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, ער זאל אבער זיין גרייט צו מאכען וויכטיגע קאנצעסיעס דער זשא־באטינסקי גרופע, כדי צו ראטעווען די איינהייט פון רעוויזיאניזם. איגנוש. שטריקער גלויבט, אז עס איז מעגליך צו געפינען א קאמפראמיס־לעזונג און ער פאדערט ווי אמשנעלסטען צונויפצורופען דעם רעוויזיאניסטישען פארטיי־ראט, וועלכער בעשטעהט פון בערך 50 מיטגלידער פון אלע לענדער. עס ווערען געמאכט גרויסע אנשטרענגונגען, כדי צו דערפיהרען צו דער רעוויזיאניסטישער וועלט־קאנ־פערענץ, וועלכע דארף לויט דעם באוועלער הסכם פארקומען אין דעצעמבער ה. י.

בערלין. (יט"א) די „יודישע רונדשוי“ טיילט מיט, אז די לידער פון דער מעהרהייט אין רעוויזיאניסטען־פערבאנד פיהרען איצט אונטער־האנדלונגען מיט פערזענליכקייטען פון אנדערע ציוניסטישע גרופירונגען, וואס זענען אויפ'ן ציו־ניסמישען קאנגרעס צוזאמענגעגאנגען מיט די רע־וויזיאניסטען (איינציגע פארשטעהער פון דער גרו־פע „ב“ פון די אלגעמיינע ציוניסטען און די ראַ־דיקאלען) וועגען בילדען א נייע פארטיי. די דאַ־זיגע פארטיי, וואס איהר גייסטיגע פיהרונג זאל פערבלייבען אין די הענד פון די רעוויזיאניסטען, זאל איינצייטיג פערבלייבען אינערהאלב פון דער ציוניסטישער ארגא יזאציע, בעת דער מינדערהייט מיט וול. זשאבאטינסקי'ן בראש וועט איבערגלאזן ווערען די פ ייהייט ארויסצוטרעטען פון דער ציו־ניסטישער ארגאניזאציע.

דענעמארק—דאס לאנד אהן קריזיס

מענשען טרינקען דארט א סך און לעבען לאנג

אין ערגיץ טרינקט מען נישט אזוי פיל ווי אין דעם קעניגרייך דענעמארק. דארט טרינקט מען שארפע געטראנקען פון אינדערפריה ביז שפעט אין דער נאכט אריין. די ביר־ברויערייען לאזען דארט ארויס טעגליך פיר און האלב מיליאן פלאש ביר, דערצו דארף מען צורעכענען דאס ביר, וואס ווערט אימפארטירט פון אויסלאנד און דאס דאזיגע גאנצע ביר ווערט קאנסומירט ביז צום לעצטען טראפען. מען טרינקט נישט בלויז ביר, מען טרינקט זעהר פיל שטארקען ענגלישען וויסקי און פראנצע־זישען קאניאק. אין דאך איז אין ערגיץ נישטא אזוי פיל געזונדע מענשען, ווי אין דענעמארק.

דאס דערקלערט זיך דערמיט, וואס די דענער ווידמענען זעהר פיל צייט אויף פיזישע איבונגען און אויף ספארט. פאר די לעצטע 25 יאהר איז דאס דורכשניטליכע לעבען פון א מענשען אין דענעמארק געשטיגען אויף 8 יאהר. דורכשניטליך לעבט איצט אין דענעמארק א מאנס־פערשוין 60 יאהר און א פרוי 68 יאהר. פער שטעהט זיך, אז א גרויסע ראלע שפילט דא דאס היגיענישע לעבען און די גוטע וואוינונגס־בעדינ־גונגען. קיין אנשטעקענדע עפידעמיעס זענען אין דענעמארק נישט בעקאנט שוין זייט יאהרען לאנג.

דאס לאנד לעבט, אזוי ווי עס האט געלעבט פאר'ן קריג. קיין ארבייטסלאזיגקייט איז כמעט נישטא. אנ'ארבייטער פעדינט דורכשניטליך 500 קראן א וואך חודש (אנ'ערך 1100 זל.) דאס איז דאס איינציגע לאנד אין אייראפע, וואס ליידט נישט פון אלגעמיינעם קריזיס, דאנק די גוטע פערדינסטען און דעם זעהר פערשפרייטען און גוט ארגאניזירטען סיסטעם פון פערזיכערונג האבען כמעט אלע אנגעגרייט אויפ'ן פאל פון נויט.

אלע בירגער גלייך פאר'ן געזעץ

די נייע יוגאסלאווישע קאנסטיטוציע און די מינדערהייטען.

בעלגראד, (י.ט.א.) די נייע, די טאג פערעפענטליכטע קאנסטיטוציע פון יוגאסלאווישען קעניגרייך ענטהאלט פאלגענדע בעשטימונגען, וואס זענען וויכטיג פאר די רעליגיעזע מינדערהייטען אין יוגאסלאוויע:

אלע בירגער זענען גלייך לויט דעם געזעץ אין געזעצען און א גלייכער מאס פון שוץ פון דער מאכט. עס ווערט גאראנטירט די פרייהייט פון רעליגיע און געוויסען. דאס געניסען פון בירגער־ליכע און פאליטישע רעכט בלייבט אונאבהענגיג פון דער רעליגיע פון בירגער. די אנערקענטע אמונות זענען אויטאנאם אין זייערע אינערליכע אנגעלעגענהייטען. אין פאל, ווען דער בודזשעט זעהט פאר אויסגאבען פאר רעליגיאנס־צוועקען, דארפען די ענטשפרעכענדע סומען פראפארציאנעל פערטיילט ווערען צווישען די אנערקענטע רעליגיעס. רעליגיאנס פונקציאנערען טארען נישט מיס־ברויכען זייער גייסטיגע אמט פאר פארטיי־צוועקען אין די ערטער, וואס זענען בעשטימט פאר תפלות אוז רעליגיעזע מאניפעסטאציעס, טאר נישט דער־לאזען ווערען קיין שום פאליטישע אגיטאציע. אין אלע שולען מוז ענטוויקעלט און געפלעגט ווערען דאס שטאטס־בירגערליכע בעוואוסטזיין אין זין פון נאציאנאלער איינהייט און רעליגיעזער טאלעראנץ. אלע מלוכה אמטען זענען צוגענגליך אלע בירגער אין געזעצליכע בעדינגונגען.

אנגעקומען קיין בירא-בידזשאן א דריטע גרופע

יודישע איבערוואנדערער פון ליטע

מאסקווע (יט"א) א דריטע פארטיע פון 75 יודישע איבערוואנדערער פון קאוונע איז דורכ געפאהרען מאסקווע אויפ'ן וועג קיין בירא־בי־דזשאן. די גרופע בעשטעהט פון יוגענד פון ביידע געשלעכטען אין עלטער פון 17 ביז 24 יאהר, א־בייטער פון פערשידענע פאכען. די גרופע איז פריינדליך בעגעגענט געווארען און בעגלייט גע־ווארען דורך פארשטעהער פון „קאמוצא“, „אזעט“ און אנדערע געזעלשאפטליכע ארגאניזאציעס.

Dr. med. REICHER

פאלודניאווא 28, טעל. 20193

ספעציאל ארצט פאר מענער־שוועכע־בעהאנדלונג

נאהמט אן פון 8—11 פריה און פון 5—8 אבענד.
זונטאג און יום־טובים פון 9—1 בייטאג.

איבערלעבונגען און די לאַגע פונ'ם יודישען עמיגראַנט אין דרום-אַפריקע

דער יודישער עמיגראַנט האָט געקאָנט זיין אין דער אַלטער היים אַ שוסטער, אַ שניידער, אַ קרע־מער, אַ לערער, אַ פאַבריקאַנט; ער האָט געקאָנט זיין אין דער היים אַ גראָבער יונג צי אַן'איידעלער מאַן, אַ פּראָסטאַק, אָדער אַ געלערנטער, ער האָט געקאָנט זיין אַ מאַן מיט אַלע גוטע מעלות, אָדער פערקעהרט, מיט אַלע חסרונות, — אַלצדינג ווערט אָפּגעווישט פון איהם און פערשווינדעט אין דעם מאָמענט, ווי נאָר ער טרעט אַרויף מיט אַ פוס אויף דער יבשה פון דרום-אַפריקע. ווי נאָר ער גייט אַראָפּ פון שיף, איז שוין פאַר איהם אָנגעגרייט אַ נאָמען — „גרינער", קיינער זאָגט איהם נישט אָן, אַז „גרינער" איז זיין נאָמען, נאָר ער פיהלט עס יעדע מינוט, יעדע רגע, אויף יעדען טריט און שריט יעדער טראַכט זיך ביי זיך, וואָס איז דאָס מיט מיר געוואָרען? איך האָב אין דער היים געפיהרט גע־שעפטען, בין געווען אין געזעלשאַפט, אַ מענש מיט אַלע מענשען גלייך, און איצט בין איך גע־וואָרען גאַר ווי אַ ניי־געבוירענער קינד, וועלכער מוז איבעראַנייס אָנהויבען זיך לערנען רעדען און פערשטיין, וואָס מען רעדט צו איהם, וועלכען מען הויבט אָן איבעראַנייס לערנען ווי צו עסען און ווי צו האַלטען אַ גאָפּל אָדער אַ לעפעל אין האַנט,— ווייל איידער ער לערנט זיך אויס די תורה, ווי אַזוי צו האַלטען אויפ'ן אַפריקאַנער שטייגער גאָפּעל, לעפעל, מעסער אין האַנט ביים עסען, גיסט ער זיך אָפּ נישט איינמאָל מיט שווייס פון די בעמערקונ־גען, וואָס מען מאַכט איהם ביים טיש. די ליידען פון „גרינעם" איידער ער בעהערשט די ענגלישע שפּראַך זענען אויך גאָרנישט אויסצושרייבען. אַז מען זאָל וועלען דאָ שילדערען אַלע ענויים קשים, וואָס דער עמיגראַנט ליידעט זיך אָן, סיי פיזיש און נאָך מעהר מאָראַליש, איידער ער גרינט זיך אויס, וואָלט דאָס געווען אָן אַ סוף. נאָר לאָמיר איצט די ענויים קשים אָפּלייגען אַביסעל אָן אַ זייט. און בלויז בע־לויכטען, אויף וויפיל עס איז מעגליך, די פּראַגעס, וואָס אינטערעסירען אונז דער עיקר.

1) ווי איז היינט צו טאָג די עקאָנאָמישע לאַגע פון אַפריקע בכלל; 2) ווי איז די עקאָנאָמישע לאַ־גע פון די אַפריקאַנער אַלטגעזעסענע יודען, די אַזוי גערופענע „געלע", און 3) וואָס פאַר אַ מין יודי־שער עמיגראַנט עס האָט נאָך היינט צו טאָג אויס־זיכטען איינצואָרדענען זיך אין אַפריקע.

אויף דער ערשטער פראַגע מוז מען זאָגען, אַז אויב אַפריקע וואָלט דורך ענגלאַנד נישט אַזוי אויסגענוצט געוואָרען, וואָלט זי, ווערליק די אוצרות וואָס איהר האָט געגעבען די נאַטור, געווען איינע פון די רייכסטע לענדער, ווייל וואָס אַ מויל קען אויס־רעדען, פערמאָגט דרום-אַפריקע. נאָר איין זאַך האָט זי נישט — קיין אינדוסטריע, אויסער מעבעל־פאַבריקען און אַביסעל קליידער-פאַבריקען, וועגען וועלכע איך וועל דערמאָנען שפּעטער. אַלץ ווערט אַלס רויה-שטאָף אַרויסגעפיהרט קיין ענגלאַנד, און פון דאָרטען קומט עס צוריק אַלס אויסגעאַרבייטע ענגלישע סחורות. מען פיהרט אַרויס פון אַפריקע קיין ענגלאַנד נישט קיין אויסגעאַרבייטע וואָל, און מען ברענגט צוריק פערטיגע קליידער, און אַט אַזוי זאָרגט ענגלאַנד, אַז אַפריקע זאָל חס ושלום נישט אויספעהלען קיין קליידער, שיך, אַלערליי מאַ־שינעס און אַזוי ווייטער, אַט דאָס איז די סיבה פאַרוואָס אַפריקע האָט נישט קיין אייגענע אינ־דוסטריע.

אויך מוז איך צוגעבען, אַז צוליב דעם איצטיגען אַלוועלטליכען קריזיס און דעם פאַלען פון די מקחים אויף די צוויי וויכטיגסטע אַרטיקלען, וועלכע אַפ־ריקע פיהרט אַרויס אויפ'ן וועלט-מאַרק ווי רויהע וואָל און קוקורוזע, האָט זיך אויך די עקאָנאָמישע לאַגע פון די אַפריקאַנער פערמער און במילא אויך פון אַפריקע. אויף אַ סך פערערגערט. עס איז געקו־מען נאָהענט צו אַזאַ מדרגה, אַז דעם פערמער לוינט שוין נישט אַראָפּצונעמען די וואָל פון שעפּס און צו פערזייען און בעאַרבייטען די קוקורוזע; די הוצאות פון דעם זענען גרעסער, ווי די הכנסה, זעלבסט־פערשטענדליך, אַז אויב די פערמערס האָבען די לעצטע צייט נישט געהאַט, וואָס צו עקספּאָרטירען, האָבען זיי במילא נישט געהאַט מיט וואָס צו צאָהלען זייערע חובות, און אַז זיי האָבען נישט געצאָהלט אין די דאָרפישע קראָמען, האָבען די דאָרפישע קרעמער אויך נישט געהאַט מיט וואָס צו צאָהלען. אַט אַזוי איז איינס אָפּהענגיג פון דאָס אַנדערע, און דעריבער האָט זיך די לעצטע צייט אַ גאַס געטון אַ כוואַליע פון באַנקראָטען. ווען מען נעמט נאָך דערצו אין אַכט די אַרבייטסלאָזיגקייט, וועלכע פער־שטאַרקט זיך פון טאָג צו טאָג אין אַפריקע, זענען די אַלטע אַפריקאַנער געוויס גערעכט, בשעת זיי זאָגען, אַז פאַר זייער געדענקען האָט אַפריקע אַזאַ שלעכטע צייט קיינמאָל נישט געהאַט.

אמת, אין אַפריקע זענען נאָך פערהאַן נישט ווייניג קאַפּיטאַליסטען, וועמעס פערמעגענס עס ציי־לען זיך אין די הונדערטער טויזענדער פונטען, אָבער אין אַלגעמיין ליידען סיי די ווייסע און נאָך מעהר די ברוינע מיט די שוואַרצע, וועלכע זענען פערהאַן אין פיר מאָל אַזוי פיל, ווי די ווייסע, זעהר שטאַרק פון עקאָנאָמישען קריזיס. און אויב עקאָנאָמישע קריזיסען רייסען אַרויס אין אייראָפּע רעוואָלוציעס, רופט אַרויס דער עקאָנאָמישער קריזיס אין דרום־אַפריקע אַ האַס פון די נישט־ווייסע צו די ווייסע, און נאָך שטאַרקער איז דער האַס געגען די יודען, וועמען זיי בעשולדיגען אין דעם, וואָס קומענדיג אין אַפריקע אָן אַ פעני אין קעשענע, זענען אַלע מעהר אָדער ווייניגער רייך געוואָרען, און זיי, די געבוירענע אין לאַנד, זענען אַלע אָרים און נאַקעט.

וואָס שייך דער צווייטער פראַגע, ד. ה. וועגען דער עקאָנאָמישער לאַגע פון די אַפריקאַנער יודען, וואָס זענען געקומען אין אַפריקע פון פאַר דער לעצטער מלחמה, זענען זיי ביז מיט עטליכע יאָהרען צוריק כמעט אַלע געווען גוט סיטואירט; איך זאָג „כמעט", ווייל אַז מען געהט אַריין אין ד יאַרימע געגענט זעהט מען אויך נישט ווינציג אַלטע יודישע אַפריקאַנער פאַמיליעס, וועלכע האָבען נישט פון וואָס צו לעבען און וואָס קומען אָן צו הילף-אָרגאַני־זאַציעס, אָבער דאָס זענען אַלץ אַזעלכע פאַמיל־ליעס, אַי וועמעס נויט עס איז נישט שולדיג געווען די עקאָנאָמישע לאַגע פון אַפריקע, נאָר געוויסע פאַמיליען-סיבות צוליב וועלכע זיי זענען פעראָרימט געוואָרען פאַר די לעצטע פאַר יאָהר האָט זיך אויך די לאַגע פון די געוועזענע „אַל־ראַיטני־קעס" (גבירים) אַ שטאַרקען וואַקעל געטון, ווען מיר רעדען וועגען די „געלע" אַלטע אַפריקאַנער, דאַרף מען וויסען, אַז ביי ז ייזענען געווען נישט קיין דריי קלאַסען, נאָר צוויי: קאַפּיטאַליסטען און מיטעל־קלאַס, קיין אָרימעלייט, אַ חוץ געוויסע אויסנאַמען, זענען צווישען די אַפריקאַנער יודען נישט געווען. פון דער היים געוועזענע בעלי-מלאכות און מענשען, וואָס האָבען צוליב פערשידענע סיבות געמוזט עמי־גרירען קיין אַפריקע האָבען זיי אין אַפריקע גע־פונען אַ האַלב-ווילדען און איגנאָנצען אומוויסענ־דיגען פאָלק, וועלכען זיי האָבען אויסגענוצט אויף אַלע אופנים, און דערצו איז אַפריקע אין יענע יאָה־רען געוואָרע דאָ לאַנד מיט אַ סך מעגליכקייטען אַרויפצואַרבייטען זיך און צו ווערען רייך. און אַ סך פון זיי זענען טאַקע אַזוי רייך געוואָרען, אַז זיי קאָ בען זיך דערלויבען פל'ערליי לוקסוסען, דער מיטע־לער קלאַס האָט אויך געלעבט מיט קאָמפאָרט, די געשעפטען פלעגען געהן נישט שלעכט, און נישט קוקענדיג אויף דעם, וואָס די פרויען פון מיטעלען קלאַס פלעגען אין אַ סך זאַכען וועלען נאָכמאַכען די פרויען פון דער בורזשואַזיע, פלעגט דאָס אָבער, צוליב דעם, וואָס די געשעפטען פלעגען געהן גוט, צו קיין אומגליקען און קיין באַנקראָטען נישט ברענגען.

אָבער נישט אַזוי איז די לאַגע היינט. עס איז אַן'אונטערשיד ווי צווישע טאָג און נאַכט, אַרבייטס לאָזע ווערען פון טאָג צו טאָג אַלץ מעהרער און מע־רער, דער עולם ווערט כסדר אָרימער, די קרעמער וועלכע זענען געוואוינט געווען צו מאַכען גוטע אומזאַצען, שטעהען ביי די קראָמען און רעדען וועגען אַמאָליגע גוטע צייטען. פערקעהרט, די אַפרי־קאַנער יודישע פרוי וויל פון קיין זאַך נישט ווי־סען; איהר אידעאַל איז אַלע ווילע נייע קליידער און אויטאָמאָבילען, און די מענער גיבען נאָך. גי־בען נאָך אַזוי לאַנג, ביז וואַנען איהר לייענט אין אַ פריהמאָרגען אין צייטונג, אַז די קראָם כחורה פון דעם און דעם קרעמער פערקויפט זיך פון אויקציאָן, און אַט אַזעלכע נייעסען האָט מען כמעט אַלע טאָג, און אויף אַזאַ אופן זענען די לעצטע צייט רואינירט געוואָרען גאַר אַ היפשע צאָהל יודישע קרעמער, וועלכע האָבען געפיהרט גאָרנישט קיין אָרימען לעבען, נישט קיין ביסעל, נאָר גאָר אַ סך מעות-חטים האָט מען דעם פאָריגען ערב פסח צוטיילט צווישען אַזעלכע געפאַלענע בעלי-בתים, וועלכע האָבען מיט עטליכע יאָהר צוריק געוויס נישט געקלערט, אַז זיי וועלען מוזען אָנקומען צו צדקה.

אַט דאָס איז היינט צו טאָג די עקאָנאָמישע לאַגע פון די „געלע". פון איין זייט — פעסטע יודישע קאַפּיטאַליסטען, וועלכע פערמאָגען די הונ־דערטער טויזענטער פונטען, און וועמען דער עקאָנאָ־מישער קריזיס האָט גאַנץ ווייניג אָנגעריהרט, און פון דער אַנדערער זייט — יודישע קרעמער, וועמען דער עקאָנאָמישער קריזיס טרייסעלט אויס נישט נאָר דאָס געלד פון די קעשענעס, נאָר אויך דעם מאַרך פון די ביינער.

נתן בוטין

ראָפ. ד"ר גלעסנער האָט ערפונדען אַ נייע מע־טאָדע צו היילען גאַל-שטיינער, נירען-קראַנקהייטען און הויכען בלוט-דרוק. די מעטאָדע בעשטעהט אין טרינקען אַ גלאָז דיסטילירט וואַסער פאַר יעדען מאָהלצייט.

וויכטיגע מעדיצינ. ענטדעקונג

איז דער „נאָוטילוס" פערלוירען געגאַנגען?

דאָס לעצטע בילד פון דער מאַנשאַפט פון „נאָוטילוס", דער אונטערוואַסער-שיף, וואָס האָט אונטערגענומען אַ רייזע צום נאָרדפּאָל.

קרבופוז שפּיאָנאַזש

סענסאַציאָנעל קרימינעלישער ראָמאַן

(35

— איך מיין נישט, אַז מ'האָט דעם מאָרד בעגאַנגען צוליב די פּאַפּירען! — האָט זיך סטאַר אָפּגערופען.

טאָמסאָן האָט געהאַלטען אויף די קביע די הענד אין זאַמשענע הענדשקעס.

ערשט איצט האָט ער צום ערשטען מאָל אַ קוק געטון אויף סטאַר'ן.

— איך מיין אויך אַזוי, סער.. איך רעכען, אַז דעם מאָרד איז בעגאַנגען אַ גנב, וועלכער האָט געהאַט אַ טעות, אין חשבון, און האָט זיך צוגעאיילט פטור צו ווערען פון די דאָקומענטען.

— און אפשר איז עס געווען אַ בקמה־אַקט?

— וועגען דעם האָב איך נישט געטראַכט, — האָט נאָך אַ קורצען שווייגען געענטפערט טאָמסאָן

— דער דאָזיגער געדאַנק גייט מיר נישט אַ־רויס פון קאָפּ... זאָגט מיר, ווייסט איהר גאָרנישט וועגען דעם ה' מעליקאָוו און זיינע רוסישע פריינד?

— איהר מיינט יענעם יונגערמאַן ביים קבר? איך, ווייס וועגען איהם גאָרנישט, אַ חוץ דעם אַז ער איז אַ קרוב פון דער מילעדי, און אַז זיי פלעגען זיך פון צייט צו צייט זעהען... דער סער ראָבערט האָט וועגען דעם געוואוסט.

סטאַר'ן האָט זיך אויסגעוויזען, אַז דער אַל־טער קאַמערדינער זאָגט ליגען, אָבער ער האָט נישט געקאָנט פערשטיין פאַרוואָס?

— איך מיין, אַז דאָס איז אַ פאַלשער שפור, סער.. און דערצו איז דער הער מעליקאָוו בשעת מעשה נישט געווען אין לאָנדאָן.

— איך האָב נישט וועגען איהם געטראַכט, נאָר וועגען זיינע פריינד, וועלכע האָבען אוודאי גע־קענט די לעדי ראָלסאָן, און געקענט האָבען סיבות זי צו האַסען, — האָט סטאַר געענטפערט, דערמאָ־נענדיג זיך אין דעם ליידענשאַפטליכען צאַרנדיגען פנים פון דעם מיידעל וואָס איז געשטאַנען ביים קבר.

איבריגענס ,ווייטער שמועסען וועגען דעם ענ־ין, האָט ער שוין קיין חשק נישט געהאַט.

— וואָס זשע האָט איהר מיר געוואָלט זאָגען?

— האָט ער אַ פרעג געטון, זעהענדיג, אַז דער אַלטער שווייגט, און אַז דער אויטאָמאָביל, דערנענ־טערט זיך צו פליט-סטריט וואו עס האָט זיך געפו־נען די רעדאַקציע.

— ענטשולדיגט, סער, איך האָב פערגעסען, אַז איהר זענט בעפריינדעט מיט'ן מיסטער קאַרלין, בעט איך אייך פשוט, אַז איהר זאָלט איהם אָפּגעבען אַ גרוס אין מיין נאָמען ווי אויך אויסצודריקען זיין פרוי מיין מיטגעפיהל, און דעם אויפריכטיגען וואונש אַז זייער אומגליק זאָל זיך וואָס שנעלער ענדיגען..

— איך וועל עס טון מיט פערגעניגען. אַ דאַנק, טאָמסאָן, צום ווידערזעהן.

„אַ מאָדנער אַלטער!" — האָט מאָריס אַ טראַכט געטון, שנעל אַרויפשטייגענדיג אויף די טרעפּען פון דער רעדאַקציע ,— דאָס איז אַלץ, וואָס ער האָט געוואָלט זאָגען, אַלענפאַלס געזאָגט געוואָרען איז עס פונ'ם גאַנצען האַרצען".

ער האָט טאַקע נישט געהאַט בעוויזען צו ענדי־גען די אַרבייט, ווי פלוצים האָט צו איהם אָנטע־לעפאָנירט ווינני ,און מיטגעטיילט אַז עטעל זיצט ביי איהר מיט איהר פאָטער און אַז זיי ווילען זיך אומבעדינגט זעהען מיט איהם, סטאַר'ן היינט אין אָוענד.

— איך וועל קומען אַרום ניין אַ זייגער, — האָט מאָריס געענטפערט — און אפשר קאָן זיין, עטוואָס שפּעטער ,ווייל איך מוז זיך אומבעדינגט זעהען מיט אַ געוויסער פערזאָן.

נאָך אַ קורצען ישוב'ן זיך, האָט ער אויסגע־זוכט דעם טעלעפאָן-נומער פון קאַטשיאָלאַן און אָנגעקלונגען צו איהם.

אָפּגערופען האָט זיך אַ צאַרטער, יונגער פרוי־ען-קול, אויף אַ פּרעכטיגען ענגליש מיט אַ קוים־מאַרקבאַרען אַקצענט.

— דער סעניאָר קאַטשיאָלאַ איז נישטאָ אינדער היים... איהר ווילט, וועל איך איהם איבערגעבען?

מאָריס איז רויט געוואָרען, און אַ מאָדנער צי־טער איז אַדורך איבער זיין לייב.

— אַ גרויסער שאָד... ווער רעדט דען? סי־ניאָראַ דזשוליאַ?

— ניין, זי איז אויך נישטאָ ביים טעלעפאָן איז מאַדאַלענאַ קאַטשיאָלאַ... ווילט איהר וואָס איבער־געבען דעם פּראָפעסאָר?

— איך וואָלט געוואָלט, מיט איהם פערזענליך רעדען. ווען וועט ער צוריקקומען?

— אָ, זעהר שפּעט!

— און דער הער מעליקאָוו איז איצט ביי אייך?

— ניין ,ער איז אַוועק מיט'ן אָנקעל.

— גוט!... זייט מוחל ,וואָס איך האָב אייך בע־אומרוהיגט, סעניאָרינאַ... איך וועל אָנקלינגען מאָרגען.

— און דעם אָנקעל זאָל איך זאָגען ווער עס האָט געקלונגען?

— מאָריס סטאַר... אָבער ער געדענקט אוודאי נישט דעם נאָמען.

— איך וועל עס איהם איבערגעבען, מיסטער סטאַר. צום ווידערזעהען.

מאָריס האָט אָפּגעלייגט דאָס טעלעפאָן-טרייבעל, און האָט זיך טיף פערטראַכט:

הייסט עס, אַז זי איז געווען קאַטשיאָלאָס אַ פּלימעניצע ,און האָט געוואוינט אונטער איין דאַך מיט באָריס מעליקאָוו'ן...

קאַפּיטעל פּופּצעה'

סטאַר'ס שווייגען

— איך פערשטיי גאָרנישט, ווינני... דאַכט זיך די גאַנצע וועלט איז זיכער פונקט, ווי מיין מוטער, אַז... מאַקס...

עטעל איז ענטשוויגען געוואָרען, אָבער ווינני האָט פערשטאַנען.

— ס'איז נישט אַזוי ווי דו מיינסט, טייערע! דו, איך, דזשאַרדזש, דיין פאָטער און מאָריס — מיר אַלע זענען זיכער, אַז ער איז אומשולדיג, פונקט אַזוי, ווי עס איז אויך זיין פערטיידיגער סנעדינג.

— איך ווייס נישט, וואָס סנעדינג טראַכט,— האָט עטעל פאַמעליך געענטפערט — איך האָב ביי איהם פערבראַכט אַ גאַנצען טאָג, ווייל מ'האָט געדאַרפט אַרומצורעדען אַ סך זאַכען, און ער האָט געמאַכט אויף מיר אַ מאָדנעם איינדרוק: ער איז זעהר צוריקגעהאַלטען ,שווייגענדיג ,און דאָס... דאָס בעאומרוהיגט מיך זעהר.

די אַדוואָקאַטען מאַכען זיך שטענדיג אַזוי... סודות'דיג... געהיימנישפול!... וואָס האָט ער דיר געזאָגט?

(פאָרטזעצונג קומט)

רעכט און לעבן

יורידישער עצה-געבער פון „נייעם פאָלקסבלאַט“

שנעל-געריכטען

(איניגע בעמערקונגען)

אַלעמאָל, ווען ס'פערשאַרפט זיך אַ ווירט־שאַפטליכער קריזיס, ס'וואַקסט די אַרבייטסלאָזיג־קייט, ס'פערגרעסערט זיך די אָרימקייט און נויט, ווערען לויזער די מאָראַלישע האַמולצען, הייבען אָן צו ווילדעווען די ליידענשאַפטען, צעהולען זיך די חיה'שע אינסטינקטען, נעהמען זיך דעמאָלט פרוב־פערען אָנפאַלען־ פערמעהרען זיך רויבערייען און מאָרדען.

נישט אומעטום אָבער כאַפּט מען זיך באַלד צום לעצטען בעז־והיגונגס - מיטעל — שנעל־געריכטען.

די מאָדערנע קרימינאַליסטיק בעקעמפט מיט דער גאַנצער ענטשידענקייט די אינסטיטוציע פון שנעל־געריכטען, קודם כל צוליב דער אומפערמייד־ליכקייט פון אַזוי גערופענע יוסטיץ־מאָרדען און הויפטזעכליך צוליב איהר נישט־צוועקמעסיגקייט.

אַפילו ביי אַ נאָרמאַלער געריכטס־פּראָצעדור ווען די אויספאָרשונג איז אַ פּרעציזע און לאַנג־דויערנדע און דער אורטייל ווערט קאָנטראָלירט דורך איניגע אינסטאַנצען טרעפען אויך פון צייט צו צייט טעותים, אַ פשיטה ביי אַ פיבערהאַפטיגע פערהאַנד־לונג אין אַ נערוועזער אַטמאָספער.

גילט דאָך אין דער קרימינאַליסטיק אַ כלל, אַז ס'איז פיל גלייכער צו בעפרייען 10 שולדיגע, איידער צו פערמשפּטען 1 אומשולדיגען.

אויך בנוגע דער צוועקמעסיגקייט פון טויט־שטראָפען — די אייגענטליכע אינטעגץ פון די שנעל געריכטען — לאָזט זיך פיל צווייפעלדיגע אַרגומענ־טען אַרויסזאָגען.

וויזט דאָך פונדעסטוועגען נישט די סטאַ־טיסטיק, אַז אין די לענדער, וואו ס'זענען איינגע־פיהרט טויט־שטראָפען זאָל די פערברעכערישקייט אין גאַנצען פערשווינדען ווערען אָדער זיך וועניג־סטענס בעדייטענד פערקלענערען.

בכלל, דוכט זיך, אַז דאָס איינפיהרען איך־איצ־טיגען מאָמענט ביי אונז אין פוילען שנעל־געריכטען, בפרט אויפ'ן שטח פון דער גאַנצער רעפּובליק איז אַפילו פון אַדמיניסטראַטיווע ןשטאַנדפּונקט אויך נישט נויטיג געווען.

אויב ס'מעג קען זיך דאָ אָדער דאָרט געווייסע אַגרעסיווע ערשיינונגען טראָגען זיי דורכאויס אַ פער אייגצעלטען כאַראַקטער און האָבען גיכער אַן'עקאָ־נאָמישען, איידער אַ פערברעכערישען אונטערשלאַק יעדענפאַלס גיט די נאָרמאַלע שטראָף־פּראָצעדור גענוג מעגליכקייטען זיי געגענצווווירקען.

ווער איז מחויב אויסצופיהרען די אַרבייט פון אַן'אורלאַפּירטען אַרבייטער?

אויפ'ן דאָזיגען באַדען בערעכען כסדר אויס סכסוכים צווישען די אונטערנעהמער און די בע־שעפטיגטע ביי זיי אַרבייטער און אַנגעשטעלטע.

אין אַ טייל אונטערנעהמונגען ווילע ןדי בעלי־בתים דורכאויס אַרויפוואַרפען די נישט געטוענע אַרבייט פון די אורלאַפּירטע אויף די פּלייצעס פון איבעריגען פערזאָנאַל.

וואו אַנדערש פאָדערען ווידער די אַרבייטער דווקא צוצונעהמען אויפ'ן אָרט פון זייערע אורלאַ־פּירטע חברים צייטווייליגע פערטרעטער.

ס'זענען אויך פעהאַן אונטערנעהמער וועלכע צווינגען זייערע צוריקגעקומענע פון אורלאַפּ אַר־בייטער אָפּצואַרבייטען דעם פערפעהלטען סכום אַרבייט.

דאַרף דעריבער פעסטגעשטעלט ווערען אַז אַט די אַלע דריי אויסגערעכענטע פאָדערונגען שטיצען זיך נישט אויף קיין געניגענדען רעכטליכען גרונט.

קיין שום אַרבייטער־פערסאָנאַל איז נישט בע־רעכטיגט צו פערלאַנגען פון אונטערנעהמער אַז ער זאָל בעזעצען די ערטער פון די אורלאַפּירטע מיט צייטווייליגע פערטרעטער.

דאַגעגען איז אָבער יאָ ערלויבט צו פערטיי־לען די איבער־געבליבענע אַרבייט פון די אורלאַפּיר־טע צווישען איבעריגען פערזאָנאַל אָבער נאָר מיט דעם בעדינג אַז די צוגעטיילטע אַרבייט זאָל ע נט־שפּרעכען די פאַך־קוואַליפיקאַציעס פון געגעבענעם אַרבייטער און אויך נישט בעשווע־רען די בעדינגונגען פון זיין אַרבייטס־אָפּמאַך.

דעסגלייכען קען אַן'אונטער־נעהמער אויך פער־לאַנגען פון זיין צוריקגעקומענעם פון אורלאַפּ אַר־בייטער, אַז ער זאָל אָפּאַרבייטען דעם פערפעהלטען אַרבייטס־סכום אָבער נאָר אויף אַזוי פיל, אויף וויפיל דאָס לאָזט זיך דורכפיהרען אין דער נאָרמאַלער אַרבייטס - צייט.

אין געגענפאַל איז ער בערעכטיגט צו פאָדערען אַ פערגיטיגונג פאַר איבער'שעה'ן.

א.

פון ווען אן איז א נייער לאַקאַטאָר פערפליכטעט צו צאָהלען לאָקאַל=שטייער?

צוליב דער אַלגעמיינער איצט־הערשענדער אַר־בייטסלאָזיגקייט, פעראָרימערונג, און נויטווענדיגער שפּאָרזאַמקייט איז זעלטען ווער ביכולת צו צאָה־לען די הויכע סומען דירה־געלד.

ציהט מען זיך דעריבער איבער אין אַ קלע־נערע דירה אָדער גאָר צו אַ שכן אַלס סובלאָקאַטאָר.

אין צוזאַמענהאַנג מיט אָט דער דערמאָנטער מאַסענווייזער בעוועגונג לאָזט זיך אָבער קאָנסטאַ־טירן אַ זעהר כאַראַקטעריסטישע ערשיינונג: איידער דער נייער לאָקאַטאָר אָרדענט זיך געהעריג איין אין דער געדונגענער דירה, יאַוויעט זיך דער סעקוועס־טראַטאָר און לייגט אַ זאַיענטשע אויף די פערהאַ־נענע שטוב־זאַכען, אויפ'ן חשבון פון פערלעגענעם לאָקאַל־שטייער, וואָס דער פאָריגער לאָקאַטאָר פון דערזעלבער דירה איז שולדיג געבליבען.

די דאָזיגע האַנדלונג פון די עקזעקוטאָר־ען איז אַ בפירוש אומגעזעצליכע, ווייל דער טייל 2 — אַרט. 8 פון דער אויספיהר־פעראָרדנונג פון יוסטיץ־מי־ניסטער פון 29 דעצעמבער 1926, (דזש. אוסטאַוו נומ' 12 — 1927 פּאָזיציע 95) צום אוסטאַוו וועגען לאָקאַל־שטייער זאָגט, אַז אַ נייער לאָקאַטאָר איז מחויב צו צאָהלען לאָקאַל־שטייער ערשט פון נאָהענטסטען קוואַרטעל אָנהייבענדיג

אַלזאָ — אויב אַ לאָקאַטאָר ציהט זיך אַריין אין אַ דירה למשל היינט, דעם 9 סעפּטעמבער, דאַרף ער אָנהייבען צו צאָהלען לאָקאַל־שטייער ערשט פאַר דער צייט פון 1 אָקטאָבער ד"ה פאַר'ן לעצטען קוואַרטאַל.

אויפ'ן דערמאָנטען פאַרשריפט דאַרפען טאַקע די פאַראינטערעסירטע לאָקאַטאָרען געדענקען זיך צו פאַררופען אין זייערע ווענדונגען און רעקורסען צו די בעטרעפענדע מאַכט־אָרגאַנען.

י. א.

תשובות אויף אנפראַגען

אַ הויזבעזיצער פון דער יודישער גאַס רעמאָנט־קאָסטען, אַ חוץ די 2 פּראָצ. אַמאָרטי־זאַציע, ווערען יאָ אַראָפּגערעכענט פון דאַכוד, אָבער נאָר אויף אַזויפיל אויף וויפיל דער רעמאָנט איז געווען נויטיג.

אייערע אויסגאַבען ווערען אָבער נישט בערעכ־טיגט ווערען, ווייל זיי זענען געמאַכט געוואָרען נישט צוליב נויטווענדיגקייט, נאָר צוליב לוקסוס, (אייל־פּאַרב בעפּוצונג).

י. ל.

דער סקאַרבאָווע שטראָף־אוסטאַוו זעהט אויך פאָר אַ רעוויזיע פון פּראָצעס.

דאָס אונטער־נעהמען אַן'אַקציע וועגען אַ רעווי־זיע פון פּראָצעס, האַלט אָבער דערווייל נישט אָפּ דאָס אויספיהר־ען דעם אייגענטליכען אורטייל. סיי־דען עס האַנדעלט זיך נישט וועגען אַ געלד־שטראָף נאָר וועגען אַרעסט.

שניידמיהל פון זגערזש.

דאָס פעהלען איין פינגער פון דער האַנד גיט נאָך נישט קיין גענוגענדען מאָטיוו נישט קוואַ־ליפיצירט צו ווערען צו דער קאַטעגאָריע „אַ“, סיידען ס'האַנדעלט זיך וועגען גראָבען פינגער (קציון).

אין לעצטען פאַל איז דאָס קוואַליפיצירען אָפּ־הענגיג פון דעם אומשטאַנד צי ס'גייט וועגען לינ־קען אָדער רעכטען פינגער. אויב ס'פעהלט דער לינקער, ווערט מען פערעכענט צו דער קאַטעגאָ־ריע „צע“, דאָס פעהלען פון רעכטען בערעכטיגט פערעכענט צו ווערען צו דער קאַטעגאָריע „דע“.

קאָלעגיום.

די וואָיעוואודזטווע וועט אייך אַזאַ אינסטיטוציע לאַגאַליזירען, איהר דאַרפט דערלאַנגען געהעריג־אויסגעאַרבייטע סטאַטוטען צוזאַמען מיט אַן'ענט־שפּרעכענדע בקשה, אונטערשרייבען די סטאַטוטען קאָנען נאָר פוליעהריגע, דער לאָקאַל וועט נישט זיין קיין מניעה צו דער לעגאַליזאַציע.

אַ שטענדיגער לעזער.

צו די קוויטירונג וועגען בעצאָהלטען קוואַרטאַל דירה־געלד, וואָס דער לאָקאַטאָר האָט אייך איבער־געגעבען, קען שוין דינען אַלס זיכערער בעוויז, אַז איהר זענט אַנערקענט געוואָרען דורכ'ן הויזווירט אַלס לאָקאַטאָר, איז שווער צו זאָגען.

געוועהנליך ווע'ען אויף אַזאַ אופן טאַקע פער־דינגען לאָקאַלען אָבער אין אַזעלכע פאַלען, גיט דער הויזווירט דירעקט איבער דעם נייעם לאָקאַטאָר די קוויטירונג.

דער עדות, אויף וועלכען איהר פערופט זיך, איז דאָך נישט געווען אַנוועזענד, ווי דער הויזווירט האָט פאַר אייך איבערגעגעבען דעם לאָקאַטאָר די קוויטירונג, ער קאָן נאָר בעשטעטיגען דעם פאַקט, אַז דער לאָקאַטאָר האָט אייך איבערגעגעבען אַזאַ קוויטירונג.

וואָס שייך דער עצם גילטיגקייט פון דער קוויטירונג האָט איהר זיך פאַר דער העכערונג נישט וואָס צו שרעקען, איהר קאָנט גלייך זיך ווענ־דען אין אורזשאָנד ראַזיעמטשי וועגען פעסטשטעלען דאָס גרונט־דירה־געלד, אויב ס'האַנדעלט זיך, פער־שטעהט זיך, וועגען אַ וואוין־דירה און נישט וועגען קיין געשעפטס־לאָקאַל.

טשעקאַווע מעשה וועגען אַ דאַמען-וואַנסע

(אַ פערפּלאָנטערטער געריכטס-פּראָצעס איבער אַ שפּאַסיגען געוועט)

די געשיכטע האָט זיך פערלאָפען אין אַ קליין שטעטעל נישט ווייט פון לאָדז אַ פּאָר טעג פאַר'ן לעצטען ערב פּסח, זיצען זיך אַזוי אין אַ היימישע שטוב אַ חברה שטעטעלדיגע פוסטעפּאַסטניקעס פון ביידע מענשליכע גאַטונקעס און קנאַקען זיך גער־מיטלעך באַניקער'ען

אין דעם גיט זיך אַ שטעל אויף איינער פון דער קאַוואַלעריע — אַ גאַנצער פּראַנט אין לאַ־קערקעס — און אַרויסציהענדיג פון אַ צוריבענעם זשילעט אַ קנאַקעדיגען 20־ער לאָקש וועלכען ער האָט נאָר וואָס געהאַט בעקומען פון אַן'אַמעריקאַ־נער קרוב אויף מצות, אייער און אַנדערע שער ירקות, ווענדעט ער זיך צו אַ פאַננע פון דער זעלבער געזעלשאַפט (צווישען אונז ביידע זאָל עס בלייבען — אַ קאַפּעטשקע אַ בעוואָנסעלטע) מיט אַזאַ מין פּראָפּאָזיציע :

— ווייסען זי וואָס, פאַננע רעגינאַ, איך געוועט מיך מיט איהן אָט אין דעם 20־ער, אַז איך וועל איהן אָפּשאַבען איהנס וואָנסעלע, וואָס שפּראָצט איהן איבער'ן רונדיקען פּיסקעל אַזוי נעט, אַז משה גאָלאַרזש פון שוהל־געסעל וועט מעגען קומען צו מיר נאָר אַמאָל אין דער לעהר אַריין — הגם די פאַננע רעגינאַ אין אַ קאָכעדיגע כלאָפּטשיצע און דאָס וואָנסעלע האָט איהר גראָד געפעהלט צום „מאָנספערשוינישען“ רימעל, פונדעסטוועגען, אַז זי האָט דערזעהען פאַר איהרע מאַטע אויגען אַ לע־בעדיגען 20־ער, האָט זי בעשלאָסען צו פערבייגען אויף אַ פּאָר צענטימעטער איהרע מאָדערנע פּריב־ציפּען און נאָך אַ קורצע קווענקלעניש איינגעוויליגט אויפ'ן עסק.

די בחורטע האָט זיך תיכף געהייסען איינלעגען דעם לאָקש און איהם גלייך צו זיך אַראָפּגעלאָזט טיף אונטער'ן דעקאָלט און שוין...

אַז דער עולם האָט זיך שוין געהאַט גענוג אָנ־געכמאַליעט מיט באַניקער'ען און אָנגעהויבען צו געניצען און אייגציגווייז זיך אַרויסצושאַרען, האָט דער אַמעריקאַנער יונגערמאַנטשיק, ווי מ'רופט איהם אין שטעטעל, אַ ממזר'שען ווינק געגעבען צו רע־גינען און אַ שנאָפּעל געטון :

פאַננע רעגינע, דערלאַנגען זי מיר דעם לאָקש!

די פאַננע רעגינע האָט ברייט געעפענט איהר רונדיק פּיסקעל מיט בעוואַקסענעם גאָניקעל און ווי קיינמאָל גאָר־נישט אוועקגעלייגט אַ הויכען וואָס? כ'העך נישט!

דער „אַמעריקאַנער יונגערמאַנטשיק“ האָט אָנ־געהויבען צו פערשטעהען, אַז די מעשה איז עפּעס נישט גלאַטיק, בעמט ער זיך צו די בעוואָנסעלטע מיט אַן'איידעלער'ען טאָן :

רעגינטשעלע קרוין, כ'האָב געמיינט אַ שפּאַס! ענטפערט די בחורטע גאַנץ רוהיג :

כ'האָב טאַקע אויך ליב אַ שפּאַס אָבער אַביסעל אַ ביליגער'ען, ווי 20 לאָקשען און פערדרייט זיך צו איהם מיט'ן אונטערשטען און זי איז שוין נישט דאָ. הכלל צו וואָס לאַנג ברייען, דער „אַמעריקאַנער“ איז געלאָפען צו די עלטער'ען, אין דער זאַך האָט זיך אַריינגעמישט די משפּחה, דער רב האָט געפּרובט ווירקען, דער בורגמיסטער און אַפילו דער פּאָסטע־רונעק האָבען אינטערווענירט, ס'האָבען נישט גע־האָלפען קיין געבעטען און ס'האָבען נישט געווירקט קיין סטראַשונקעס — דער „אַמעריקאַנער“ יונגער־מאַנטשיק האָט צום סוף געמוזט די בחורטע איינ־קלאָגען אין געריכט.

אויף דער 3־טעגיגער פאָרגעקומענער געריכטס פערהאַנדלונג האָבען זיך די פון ביידע צדדים געשטעלטע אַדוואָקאַטען גענוג שטאַרק אַמפּערען אַרום דעם וואָנסע־פּראָצעס.

דער אַדוו. מצד רעגינע האָט געפאָדערט דעם פּראָצעס איינגאַנצען צו אַנולירען, ווייל לויט ד. אַרט. 1965 און 1967 פון ציוויל־קאָדעקס איז אַ תבואה וועגען אַ געוועט נישט קלאָגבאַר.

דער אַדוו. מצדן איינקלאָגער (אַ געזונד אין זיין קליגען קאָפּ אַריין) האָט גענומען אויפווייזען, אַז דאָס געזעץ (אַרט. 1966 פון 3. ק־) זעהט פאָר צווייערליי געוועטען : אַ געוועט, וואָס ווערט אַרויס־געררופען דורך פּשוטע ליידענשאַפט אָדער קאַפּריז און איבער איהם דעצידירט אַ בלינדער צופאַל און אַ געוועט וועלכער בעזיגט זיך אויף געשיקט־קייט, רוטין, איינאיבונג און געלעהרזאַמקייט. אַ געוועט אין צווייטען פאַל איז יאָ געריכטליך קלאָג־באַר. איבעריגענס איז דאָך נישט אָפּגערעדט גע־וואָרען, ווען דאָס ראַזירען זאָל פאָרקומען, מילא קאָן עס דאָך אויך אַפילו איצט דאָ אין געריכט־זאַל פאָרקומען!

אויף אַ ווינק פון אַדוואָקאַט עפענט דער אַמע־ריקאַנער אַ וואַליזקע און ציהט פון דאָרט אַרויס אַ גאָל־מעסער, ווי אַ וואַרגעל־האָלץ, אַ שמיק זאָדע־זייף, אַ בעקען ריגען־וואַסער מיט'ן איבעריגען קראַץ־געצייג און אַרויפשירצענדיג זיך הויך די אַרבעל, הייסט ער די בחורטע זיך אוועקזעצען אויפ'ן בענקעל און גייט זיך בעהמען צו דער מלאכה.

רעגינע איז געוואָרען טויט און רויט : ערשטענס ווי לאָזט מען זיך עפּעס איינזייפען דאָס פּנים פאַר אַן'איבערפולטען זאַל מיט היימישע און פרעמדע מענשען. צווייטענס האָט זי גלאַט געציטערט, אַז דער אַמעריקאַנער זאָל איהר נישט מיט זיינע קצבישע ידיים צוטרייבערען דאָס געטאָקטע פּנים'ל אויף קרעפּלעך.

האָט זי צוריקגעוואָרפען דעם אַמעריקאַנער דעם 20־ער לאָקש און אומבעמערקט זיך אַרויסגע־שאַרט פון זאַל.

ערשט דעמאָלט האָט דער ריכטער דעם פּראָצעס אַנולירט.

א—ס.

יורידישע עצות

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג וועט די רע־דאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט“ ענטפערען אויף יורידישע פראַגען וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער

קופּאָן יורידישע אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט“

ביים דערלאַנגען אַן'אַנפראַגע אויף אַ י. רידישער עצה דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן מיט דער דאַטע פונ'ם טאָג, ווען די אַנפראַגע ווערט אַריינגעגעבען. אויף אַנפראַגען אָהן קופּאָן וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

נייער פאלקסבלאט

סעפטעמבער

זון-אויפגאנג 4.49
זון-אונטערגאנג 6.16

מיטוואך 9 כז אלול תרצ"א

טאג-באטיצען

מאכט חתונה-אקטען, מעלדעט אייערע קינדער!

אנ'אלטע אנגעוועהטיגטע און אפשר ספעציפיש יודישע פראגע, ס'האנדעלט זיך וועגען דער פערנאכלעסיגקייט פון דער יודישער בעפעלקערונג ביים מאכען חתונה-אקטען און איינמעלדען קינדער, וויפיל איז שוין וועגען דעם געשריבען געווארען, וויפיל האט מען שוין גערופען און געוועקט די יודישע בעפעלקערונג, אז זי זאל אפהיטען דאס אדורכפיהרען די דאזיגע פארמאליטעטען, דאס אלץ האט אבער נישט געהאט קיין פעולה.

וויפיל טרעהרען פון יונגע יודישע פרויען וואלטען אויסגעמיטען געווארען, וויפיל חרפה און שאנד וואלטען יודישע קינדער איינגעשפארט, וויפיל צוות, יאגעניש און לויפעניש וואלט מען נישט געדארפט ווען יעדער וואלט אפגעהיטען זיין פליכט: מאכען חתונה-אקטען און צו דער צייט איינמעלדען זיינע קינדער. דאס אלץ האט אבער ווייטער נישט קיין פעולה און א גרויסע צאהל יודען פייפען אויף דעם אלעם און טוען נישט די האנד אין קאלטען וואסער אריין, כדי כאטש צו פערבעסערען איצט דעם פעהלער וואס זיי האבען געמאכט.

די איצטיגע מעלדונגס-פארשריפטען פערשווערען שטארק די לאגע פון די אלע, וועלכע האבען נישט קיין דאקומענטען און ס'האט זיך געקענט דוכטען, אז שוין איצט וועלען אלע אין ארדנונג ברענגען זייערע דאקומענטען אבער נאך אלץ נישט.

דאס שול-יאהר האט זיך אנגעהויבען, טויזענדער קינדער זענען אריינגעצויגען געווארען אין די שולען און אנ'אונגעהויערער פראצענט פון די יודישע שול-קינדער האבען נישט קיין מעטריקעס. אבער אויך דאס האט נישט געצוואונגען די עלטערען זיך צו פערטראכטען און דאס איינמעלדען די דערוואקסענע קינדער געהט צו זעהר פאמעליך.

אבער די פראגע ווערט איצט א זאך פראקטיש. ווי בעקאנט נעהמט די רעגירונג איצט אונטער א גרויסע הילפס-אקציע אויף ווינטער פאר די ארבייטסלאזע, וועלכע בעקומען פון ערגיץ נישט קיין אונטערשטיצונג. צווישען דער דאזיגער קאטעגאריע ארבייטסלאזע איז פערהאן א גרויסע צאהל יודען. די גרויס פון דער שטיצע וועט זיכער זיין אפהענגיג פון דער גרויס פון דער פאמיליע וואס דער ארבייטסלאזער האט. פערשטעהט זיך, אז אין די קאמיטעטען צו שטיצען די א בייטסלאזע וועט מען פערלאנגען אפיציעלע דאקומענטען, וועלכע זאלען פעסטשטעלען די אנגעהעריגקייט פון דער פאמיליע צום ארבייטסלאזען.

דער ווינטער דערנעהנטערט זיך און ס'וועט נישט לאנג געדויערען ווי ס'וועט זיך אנהויבען די רעגיסטראציע פון די ארבייטסלאזע אויף דער אונטערשטיצונג. ווען ס'וועט קומען דער דאזיגער מאמענט וועלען די יודישע ארבייטסלאזע, וועלכע וועלען דארפען די שטיצע ווי אנ'אויג אין קאפ, שטעהען פערצווייפעלט. אבער קיינער וועט זיי נישט קענען העלפען.

דעריבער פאדערען מיר, נישט נאר די ארבייטסלאזע, נאר די אלע, וועלכע האבען פערנאכלעסיגט זייערע דאקומענטען, אז זיי זאלען זיי באלד אין ארדנונג ברענגען. די קאנצעלאריע פון ראבינאט און יודישע קהלה געבען דערביי אומזיסט אלע אינפארמאציעס און די אלע, וועלכע וועלען קענען בעווייזען, אז זיי זענען נישט אימשטאנד צו צאהלען, וועלען די פארמאליטעטע אדורכגעפיהרט ווערען גאנץ אומזיסט.

ס'איז נישט פערשטענדליך פארוואס מ'דארף ערשט בעטען און פאדערען צו זאכען, וועלכע ברענגען גרויס נוצען אין לעבען. ס'האנדעלט זיך וועגען א ביסעלע גוטען ווילען און דער ענין פון דער רעגיסטראציע פון דער יודישער בעפעלקערונג וואלט ארויף אויפ'ן געהעריגען וועג.

יעדער מענש דארף האבען זיינע פערזענליכע דאקומענטען אין ארדנונג.

י. ד.

ארבייטסלאזע אינטערוועניר עז

וועגען דערהאלטען זיי ביים לעבען אין דער מוראדיגער צייט

(2) אין צוזאמענהאנג מיט די אדורכגעפיהרטע רעדוקציעס אין די פאבריקען, און מיט דער פערענדיגונג פון אויסצאהלען אונטערשטיצונגען, האבען ארבייטסלאזע בעשלאסען ווענדען זיך מיט א דעלעגאציע צום וואיעוואדען-אמט און צום מלוכה'שען אמט פאר ארבייטס-פערמיטלונג, וועגען שאפען בעדינגונגען, וואס זאלען דערמעגליכען די ארבייטסלאזע צו דערהאלטען זיך ביים לעבען.

ווי בעת דער דייטשער אקופאציע

אומזיסטע מיטאגען פאר ארבייטסלאזע

(2) פונקט ווי אין די ביטערע יאהרען פון דער דייטשער אקופאציע האט אויך איצט די פירמע „שייבלער און גראהמאן" צוגעטראטען צו ארויסגעבען בחנמדיגע מיטאגען פאר ארבייטסלאזע לאדזשער ארבייטער.

צו דעם צוועק איז געגרינדעט געווארען א לאקאל אויף פיעטריקאווער 226.

די מיטאגען האט מען שוין אנגעהויבען נעכטען ארויסצוגעבען, און מען וועט זיי אויך ווייטער ארויסגעבען פון 11 אינדערפריה אן.

נאך דער ליקווידאציע פון דער פירמע זיך נוקם געווען

(2) איינער פון די מיטאינהאבער פון דער ליקווידירטער פירמע „סאבטשאק און קאמפ.", עדמונד פאל, (די דאזיגע פירמע האט אויסגעפיהרט פערשיעדענע ערד-ארבייטען פאר דער עלעקטראווניע) האט פער'מסר'ט פאר דער עלעקטראווניע-פערוואלטונג איהר קאנטראלער פון דער טעכנישער אפטיילונג שאפראנסקי, אז ער זאל האבען גענומען 800 זלאטעס „לאפיבקע".

אזוי-ווי שאפראנסקי האט זיך די גאנצע צייט, ארבייטענדיג פון יאהר 1927, אויפגעפיהרט געוויסענהאפט, איז ער פון זיין אמט נישט געקינדיגט געווארען, נאר איהם איז געגעבען געווארען צייט צו רעהאביליטירען זיך.

שאפראנסקי האט דעריבער אנגעקלאגט פאל'ן פאר מסירה אין געריכט, און אין די נאהענטסטע טעג וועט פארקומען דער פראצעס.

„הכח" 13. סעפטעמבער?

דער שטרייק אין דער זאקען-בראנזשע

כמעט אלע קאטאן-ווארשטאטען שטייען

(2) נעכטען אינדערפריה איז אויסגעבראכען דער שטרייק אין כמעט אלע קאטאן-ווארשטאטען, און דערביי האבען אויך געווארפען די ארבייט אזעלכע ארבייטער, וואס געהערען נישט צו קיין פעראיינען.

די ארבייטער פאדערן דער עיקר אויסצוגלייכען די לוינען, לויט'ן אפמאך פון 8 אפריל 1930.

די ארבייטסגעבער האלטען עס אבער פאר אונמעגליך, ווייל אין געגענפאל וואלט זייער פראדוקציע געווארען אבסאלוט נישט קאנקורענץ פעיג.

דאך זענען זיי גרייט איינצוגעהן אויף געוויסע הנחות לטובת די ארבייטער.

היינט זאל אין ארבייטס קאמיסאריאט איינפליסען א מעמאריאל וועגן דער פראגע פון אויסגלייכען די לוינען אין דער זאקען-בראנזשע.

א קאנקורענץ פאר רייפורקעס

איז דאס געזעלשאפטליכע ביורא פאר ארבייטס-פערמיטלונג

לויט דער איניציאטיוו פון דעם סטרוזשעס-פעראיין, איז פון מאנטאג דעם 7 ד. ח. געעפענט געווארען א געזעלשאפטליך ביורא פאר ארבייטס-פערמיטלונג (אויף פעטריקאווער 92).

די דאזיגע אינסטיטוציע פערמיטעלט ביים דינגען הויז-דינערשאפט, סטרוזשעס, גאסט-וועכטער, ביורא-קוריערען, שיק-יונגליך, וואשנעס א. ד. גל.

די ארבייטס-זוכער דארפען, ביים איינרעגיסטרירען זיך, גארנישט איינצאהלען.

דאגעגען דארף דער ארבייטס-געבער איינצאהלען 3 זלאטעס פאר'ן רעכט צו אויסקלויבען זיך דאס ענטשפרעכענדע דינערשאפט (מיט'ן רעכט צו בייטען דערפאר די נישט-ענטשפרעכענדע דינער עטליכע מאל אין משך פון חודש).

כדי צו איינפיהרען דאס ביורא האט דער מאגיסטראט אסיגנירט 2,250 זלאטעס. אין דער צוקונפט דארף זיך עס אויסהאלטען פון די 3 זלאטעדיגע.

א כתיבה וחתימה טובה

ווינשט

אייערע קרובים, פריינד און בעקאנטע

און לאנד און אין אויסלאנד!

דער שענסטער און פאסיגסטער **לשנה טובה** דער שענסטער און פאסיגסטער

איז דורכ'ן „נייעם פאלקסבלאט"!

א וואונש דורכ'ן „נייעם פאלקסבלאט" וועט אייך קאסטען ביליג

נור 2 זל.

שיקט שוין צו אייער „לשנה טובה" פאר אייערע קרובים, פריינד און בעקאנטע

גוט מארגען!

מזל-טוב — מ'שאצט שוין!

איהר האט געהערט פון דער גוטער בשורה — מ'שאצט שוין!

די פינאנץ-אמטען זענען שוין צוגעטרעטען אפצושאצען אייערע „דאכאדען" פאר'ן פערגאנגענעם יאהר.

היינט, מארגען, וועלען זיך ביים „גרינעם טיש" צוזאמענקומען די הערען שאצער'ס. מ'וועט נעהמען נישטערן אין אייערע „אבאראטען" וואס איהר האט נישט געמאכט. וויפיל ס'איז אייך אראוועקגעגאנגען אויף דירה-געלד, אויף שטוב-הוצאות, שכר-לימוד פאר אייערע קינדער, וויפיל האט אייך געקאסט א דאטשע, וויפיל האט אייער ווייב אויסגעגעבען פאפיראסען. וויפיל האבען אייך אייערע טעכטער געקאסט באד-געלד. וויפיל האט איהר בעצאהלט נדרים און מקווה-געלד, נאך דעם וועט מען אונטערציהען א סך-הכל און בקרוב וועט איהר אי"ה בעקומען צוגעשיקט א „נאקאז פלאקישי", אז די אויגען וועלען אייך איבערגעהן.

מיר ווילען די הערען שאצערס אויפמערקזאם מאכען אויף נאך א רייהע „ווידאטקעס" וואס דארפען פערצייכענט ווערען:

געלד פאר בלאנקא-וועקסלען.

ציבזען פאר'ן אפצעגער, וואס בארגט א 25-גער אויף שבת.

„נא פיווקא" דעם שייגעץ פון רעיענט, ער זאל אפהאלטען א טאג דעם „קיכען" פון פראטעסט.

„יישר כח'ס" די סעקוועסטראטארען, ער זאל פדאלאנגירען דעם „דזשיצן דאברי" אויף א טאג שפעטער.

געלד אויף באפטאלין אוועקצוטראגען אין לאמבארד, איינצופעקלען דעם ווייב'ס פוטער,

די אלע געלדער דארפען צוגערעכענט ווערען צו די „ווידאטקעס".

נאך א קלייניגקייט וואלט כדאי געווען די הערען שאצער'ס זאלען געדענקען: — צו ענדערען דעם „פאדאטעק דאכאדאווי" אויף „פאדאטעק שקאדאווי".

אב—נעק.

רעגיסטראציע פון יאהרגאנג 1913

עס האט זיך אנגעהויבען די מיליטער-רעגיסטראציע פון מענער, וואס זענען געבוירען געווארען אין 1913

די רעגיסטראציע פיהרט אדורך די מיליטער-ביורא פון מאגיסטראט אויף זאוואדזקא 11, טעגליך פון 8 ביז 3 א זייגער.

עס דארפען זיך שטעלען:

היינט, מיטוואך, ד. 9 סעפטעמבער.

די וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 3-טען קאמיסאריאט, מיט די אותיות:

E F G

און די, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 8 קאמיסאריאט מיט די אותיות:

N O P R S Sz.

מארגען דאנערשטאג, ד. 10 סעפט.

די, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 3-טען קאמיסאריאט מיט די אותיות:

H Ch I J K

די, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 8-טען קאמיסאריאט מיט די אותיות:

T U W Z Ż.

1910 גייט דינען

(ב) סוף חודש וועלען די קרייז קאמענדעס אנהויבען פונאנדערשיקען אויפפאדערונגס-קארטען („קארטי פאוואלאניא") צו די פאבאראווצעס פון יאהרגאנג 1910.

דאס אנהויבען דינען אין מיליטער וועט זיך אנהויבען אין די ערשטע טעג פון חודש אקטאבער.

אמטליכעס

(2) נעכטען איז צוריקגעקומען פון אורלויב און איבערגענומען זיין אמט דער לייטער פון דער דריטער בריגאדע ביים אויספארשונגס-אמט, קאמיסאר וואצלאוו מיקא.

א שרעקליכע מציאה

געפונען איינגעפאקט א דערשטיקט זויג-קינד

(2) א געוויסער אנטאני פאוועלטשיק איז נעכטען געגאנגען אין פעלד, און געפונען א קליין פעקעל.

אז ער האט דאס פעקעל אויפגעפאקט האט ער אינעווייניג געפונען ליגען א דערשטיקט קינד פון אנ'ערך 3 וואכען, וואס איז, לויט אלע סימנים, בכיוון דער'מארדעט געווארען.

אין שייכות מיט דעם, האט מען תיכף ארעסטירט א פערדעכטיגע יונגע פרוי, אבער איהר נאמען ווערט דערווייל נישט אנגעגעבען מחמת אויספארשונגס-טעמים.

אז א שכור גייט אגעוועט

מאכט זיך גאר בשמחה'דיג איז שטעטעל

(2) שטייען 2 שיכורים ביים סטאוו אין פאַביאַטאָווסקיס פּאַרק, און ס'מאַכט זיך אַ געוועט, אַז איינער פון זיי, מאַריאַן פורמאַנסקי וועט אַריבערשווימען דעם סטאַוו הין און צוריק אין משך פון 3 מינוט.

פורמאַנסקי טראַכט נישט לאַנג און אין די זאַכען ,ווי ער שטייט און גייט — בוטש אין וואַסער...

דאָ הויבט ער זיך באַלד אָן צו טרינקען, און אַ פאַרבייגייענדער פּאָליציאַנט ראַטעוועט איהם קוים אַרויס מיט'ן לעבען.

די קאַלטע באָד האָט אָבער, ווייזט אויס, פורמאַנסקין נישט אויסגענכטערט וואָרום אין פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט מאַכט ער אַזעלכע סקאַנדאַלען, אז מ'איז געצוואונגען אַנצוטון איהם אַ צוואַנגס-העמד ווי אַ ווילדען משוגענעם.

פורמאַנסקי בערוהיגט זיך נישט, און מיט אַן איבערמענשליכער קראַפט צורייסט ער אויף שטיקער שטיקלעך דאָס צוואַנגס-העמד...

ערשט נאָכ'ן איבערנעכטיגען אין קאָמיסאַריאַט לאָזט מען איהם פריי מיט אַזאַ סך הכל:

קודם כל בעצאָהלט ער 30 זל. פאַר'ן צוריסענעם העמד, דערנאָך מאַכט מען איהם דעם ריכטיגען כפל-שמונהדיגען פּראָטאָקאָל פאַר'ן אַרויסרופען אַן אַנגעלויף אין פּאַרק, פאַר שכרות, פאַר מאַכען אַ סקאַנדאַל אין קאָמיסאַריאַט, און פאַר'ן געגענשטעלען זיך דער מאַכט.

לעאָ האָט ליב לאה'ן

און האָט מיט איהר חתונה כדת משה וישראל. טאַ וואָס איז דאָס אומגליק, פונקט ער וואָלט עמיצען געשאָכטען?...

(2) אויף קאָנסטאַנטינער גאַס וואוינט אַ געוועזענער ה. ש. גרינבערג.

די גרינבערגס האָבען אַ זוהן, לעאָן, וועגען וועלכענס ערציהונג די עלטערן זאָרגען זיך זעהר שטאַרק.

דער יונגער לעאָן האָט זיך אַ צייט לאַנג געלערנט אין אַן אוניווערסיטעט אין אויסלאַנד.

לעצטענס איז ער צוריקגעקומען צו די עלטערן.

קודם-כל האָבען זיך די עלטערן אָנגעהויבען צו זאָרגען וועגען אַ לייטישען שידוך פאַר זייער גערעטענעם זוהן.

איהם איז אָבער פונקט געפעלען געוואָרען דאָס צימער-מיידעל זייערס, אַ שעהן 18-יעהריג מיידעל מיט'ן נאָמען לאה. אויך לאה'ן איז לעאָן געפעלען געוואָרען, און אזוי ווי די יונגעלייט האָבען זיך אמת ליב געקראָגען, און זיי האָבען איינגעזעהען, אז די עלטערן וועלען אויף דעם ווייט נישט מסכים זיין. האָבען זיי בעשלאָסען פּריהער חתונה צו האָבען בשתיקא, און דערנאָך אוועקשטעלען די עלטערן פאַר אַ געשעהענעם פאַקט.

וכך הוה — נעכטען האָבען זיך פּריזאָמעלט אין גרינבערג'ס וואוינונג אַ סך קרובים זיינע, וועלכע וואוינען אין לאָדז.

וואָס איז? לעאָן האָט זיי איינגעלאַדענט, כדי צו מיטטיילען זיי אַ משיקאווע זאַך.

און אַז עס איז אָנגעקומען דער מאָמענט, און לעאָן האָט לפני כל עם ועדה מיטגעטיילט די „משיקאווע זאַך", אַז ער האָט חתונה געהאַט כדת וכדין מיט לאה'ן, האָט ראשית חכמה די מוטער זיינע בעקומען אַ הארץ-אַנפאַל, אַז מ'האָט צו איהר געדאַרפט אַרויסרופען פּאַגאָטאָווע, און די פּאָבעטענע מחותנים האָבען זיך „הורמאָם" אַרויפגעוואָרפען שלאָגען דעם יונגענמאַן, אַז ס'איז געוואָרען אַ מורא'דיגער טומעל. און פּאָליציי האָט קוים אַ לעבעדיגען אַפגעראַטעוועט דעם בעל-שמחה פון די מחותנישע הענד...

אַך און וויי, אז מען דאַרף נאָך ביי יודען שרייבען פּאָליציי-פּראָטאָקאָלען וועגען אזעלכע זאַכען!

לאמפען

אין א גרויסען אויסוואהל מאדערנסטע סטיל - ארטען צו רעדוצירטע פרייזען

עמפפעהלט די בעקאנטע

לאמפען-פאבריק

SZ. P. SZMALEWICZ

Południowa 8, telefon. 164-39

פיהרט אויס בעשטעלונגען לויט אנגעגעבענע צייכנונגען.

יידיש טעאַטער „פילהארמאניע"

דירעקציע: ד. צעלמייסטער און א. בעזמאן

2 געזעגנונגס-פאָרשטעלונגען פאַר'ן אַרויספאָהרען קיין אויסלאַנד פון דער

XVI יאָר ווילנער טרופּע אנס. מ. מזאה.

2 איינהיימס-פרייזען: אַלע פּאַרטער-בילעטען פון דער ערשטער רייה אָן 1 זל. אַלע באַלקאָן און גאַלעריי — 50 גראָש.

היינט, מיטוואָך, ד. 9-טן סעפּטעמבער, 9 אָוונט

„די ברויטמיל" (דער טויבער)

פּיעסע אין 3 אַקטן (4 בילדער) פון דוד בערגעלסאָן.

דאָנערשטאג, 10-טן סעפטעמב. 9 אָוונט ——— 200.000 אַ פאָלקס-שפּיל אין 4 אַקטען פון שלום-עליכם.

רעזשי: יעקב ראטבוים. דעקאָר.: א. פּראַנאַשאַ מוזיק: ה. קאָן. לידער-טעקסטען — משה בראָדערזאָן. טענץ — לאה ראטבוים.

ווער עס קויפט דער ערשטער, באַקומט בעסערע ערטער!

אכטונג! זונטאג, מוצאי ראש-השנה אווענד גרויסער טריאומף-קאָנצערט

זמרה זעליגפעלד און מ. קיפּניס

אויסער די הארציגסטע לידער פון זייער נייעם פּראָגראַם, וועט געגעבען רעליגיעזע, כאראקטעריסטישע און הומאָריסטישע ימים-נוראים-לידער. :-: :-: :-: :-:

דאָס וועט זיין איינער פון די שענסטע קאָנצערטען, וואָס לאָדז האָט ווען געזעהען.

בילעטען שוין צו בעקומען אין קאַסע פון „פילהאַרמאָניע".

אז ס'געפעלט נישט דער שידוך

לייגט מען אוועק דעם חתן א טויטען

(א) וולאַדיסלאַוו באַנאַשיאַק פון דאָרף קושעטשעק ב. קאַלאַ'ער פּאָוויאַט האָט זיך געליבט אין זאָפיע לעוואַנדאָווסקאַ פון דערבייאיגען דאָרף שאַטאַניב.

געליבט, אין געליבט, און געליבט ביז זיי האָבען ביידע בעשלאָסען חתונה צו האָבען.

און עס וואָלט דאָך אַלץ זיכער גוט און וואויל געווען ווען זאָפיא'ס ברודער מאַריאַן און איהר שוועסטער מאַריאַנע'ן שטעלען זיך נישט דערגעגען — באשר בכן, עס פּאַסט זיי נישט דער יחוס פון באַנאַשיאַק'ן, און דאָס, וואָס ער איז אַ קבצן.

האָט מען זיך אויף דעם סמך אָפּט געקריגט די צ קינפטיגע קרובים האָבען זיך נישט געזשאַלעוועט, געזירעלט זיך מיט די ביטערסטע ווערטער, און געשאָלטען זיך מיט די וויסטעסטע קללות ביז נעכטען האָט, בעת אַזאַ ווערטלען-זיך, מאַריאַן מיט מאַריאַנאַ'ן מיט אַ האַק און מיט אַן אייזען אַוועקגעלייגט זייער צוקונפטיגען שוואָגער אַ טויטען.

מ'האָט די ביידע מערדער אַרעסטירט.

ער מיט זיין פאמיליע האבן נישט געגעסן זייט 2 טעג

האט ער אויסגעטרינקען א פירטעל ליטער יאָדינע

נעכטען אַרום 5 אין אָוונט איז אין טויער אויף פּיעטריקאָווער 15 אַריינגעקומען אַן עלטערער אַרבייטער, זיך אָוועקגעזעצט אויף'ן טרעפּעל, אַרויסגענומען אַ גרויסע פלאַש און אויסגעטרינקען איהר אינהאַלט. באַלד דערויף איז דער אַרבייטער אומגעפאַלען און בעקומען קרעמפּן. ס'איז אַרויסגערופען געוואָרען די פּאָגאָטאָוויע און דער דאָקטאָר האָט פעסטגעשטעלט, אז דער אַרבייטער איז באַנאַנגען זעלבסטמאָרד און האָט אויסגעטרינקען אַ פירטעל ליטער יאָדינע.

ווי ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט איז דער זעלבסטמערדער דער 35-יעהריגער אַרבייטסלאָזער יאַלענטי אַלעקסאַנדערעק פון וויסאָקאַ 33, ער זיין פרוי און קינד האָבען שוין זייט 2 טעג נישט געגעסען, נעכטען איז ער אַרויס פון שטוב, געבעטעלט אין גאַס. ביז ער האָט זיך צונויפגעקליבען אַ ביסעל געלד און דערפאַר געקויפט יאָדינע, מיט וועלכער ער האָט זיך געסמט. דער זעלבסטמערדער איז אָפּגעפיהרט געוואָרען אין ראַדאָגאָשטשער שפּיטאָל.

ר. איזראַעל (110

ליבע און טויט

סענסאַציאָנ. ראָמאַן פון לאָדזער לעבען

נחומען איז די סליגע געקומען אין מויל אַריין, ער האָט שוין געהאַט בעשלאָסען אויף קיין שום פאַל נישט אָפּצולאָזען די ציגיינער און ביי זיי איינהאַנדלען די סחורה.

— אַלזאָ, חבר'ים ציגיינער, קומט ווייזט די סחורה, און מיר וועלען מאַכען דאָס געשעפט.

דער עלטערער ציגיינער האָט אָנגעהויבען אונטערצוהאַנדלען מיט נחומען, אָבער דער יונגערער האָט איהם איינגעהאַלטען אַזוי ווי ער וואָלט נאָך נישט געהאַט דעם גאַנצען צוטרוי צו איהם.

— איצט קום און ווייז מיר די סחורה, איז נחום געוואָרען אומגעדולדיג.

— זעהסטו, סוחר, אין דעם ליגט די גאַנצע שוועריקייט. איך קען דיר איצט די סחורה נישט ווייזען, איך האָב געוואָלט, אַז דער יוד, מיט וועלכען איך האָב שוין עטליכע מאָל געהאַנדעלט זאָל מיר געבען אַן עצה.

— און איך קען דיר די עצה נישט געבען, מיינסטו? איך בין אַן אַלטער סוחר און ווייס פיל מעהר ווי יענער יוד דיינער.

דער אַלטער ציגיינער האָט געמאַכט אַ בעוועגונג ווי ער וואָלט זיך אויף עפּעס ענטשלאָסען, און האָט געזאָגט:

— פערשטעהסטו סוחר, די זאַך איז די, וואָס מ'שפּיאָנירט מיר נאָך איך ווייס נישט ווער, נאָר עפּעס אַ רוח איז דאָסמאָל אין זיי אַריין און זיי לאָזען מיך נישט פון אויג אַראָפּ, זייט איך בין אַרויף מיט מיינע מיידלעך אין ענגלאַנד אויף דער שיף. עפּעס דאַרף אַ צופאַל האָב איך מיין סחורה אַהיימבעקומען, אָבער איצט האָב איך מורא אַ טריט צו געבען, ווייל איך בין איבערצייגט, אַז יעדער גאַנג מיינער ווערט נאָכגעקוקט.

— ווער שפּיאָנירט דיר נאָך, וואָס אַזויגס האָסטו בעמערקט, האָט נחום געפרעגט ווי אַ פּאַכמאַן, וועלכער דאַרף וויסען אַלע איינצעלהייטען כדי זיך צו אַריינטערען אין דער לאַגע.

— שוין באַלד אויף דער שיף, האָט ער געפרובט איינצוטענה'ן מיט מיינע מיידלעך, ער האָט זיי איינגערעדט, אַז ער איז אַ פּראָפעסאָר פון האַמבורג, האָט זיך געהייסען אָנרופען פּראָפעסאָר לעהמאַן. אין דער אמת'ען אָבער איז זיין אויפגאַבע געווען אונז נאָכצוקוקען און צו פערהאַלטען אונטער טראַנספּאָרט.

— וואָס פאַרא נאָמען האָסטו דאָ אָנגערופען, האָט נחום נאָכאַמאָל נאָכגעפרעגט.

— פּראָפעסאָר לעהמאַן, אַזוי האָט מען איהם גערופען אויף דער שיף.

נחום האָט געמאַכט אַ געהיימנישפולע מינע, לויט וועלכער דער ציגיינער האָט פערשטאַנען, אַז דער נאָמען איז דעם סוחר נישט פרעמד און ער הערט איהם נישט צום ערשטען מאָל. דער ציגיינער האָט נישט געוואָלט איבעררייסען דאָס געשפּרעך און ווייטער געזאָגט.

— האָבען מיר דאָס פון איהם געהאַט צרות אויף דער שיף, מיר האָבען זיך פון איהם נישט געקענט אָפּטשעפּען און איצט זעהען מיר איהם אמת נישט, אין דער שטאָט, אָבער זיינע מענשען זענען אומעטום פיל און פערפאָלגען אונז אויף יעדען שריט.

נחום האָט געשמייכעלט, פערלייגט אַ פוס אויף אַ פוס און געזאָגט:

— מיר קענען איהם זעהר גוט דעם דאָזיגען לעהמאַן, פאַר איהם האָט איהר גאָרנישט געדאַרפט קיין מורא האָבען, ווייל ער איז נישט געווען געפעהרליך, ער האָט זיך געפונען אינגאַנצען אונטער אונזער שוץ, ער איז געווען אין אונזער האַנד, אייך דוכט זיך נאָר אויס, אַז מ'שפּיאָנירט אייך נאָך, לעהמאַן האָט נישט געהאַט קיין שום מעגליכקייט צו אָרגאַניזירען אַן אַקציע געגען אייך אָדער געגען אונז אַלעמען. ווייל ער איז געפאַנגען געוואָרען גלייך, ווי ער איז אַראָפּ פון דער שיף.

מ'דאַרף נישט דערצעהלען, אַז די ציגיינער זענען געווען נישט קיין אַנדערע ווי טשאַרל ערליי און ראַלף, וועלכע האָבען זיך געוואָלט אַריינבעקומען אין די מלינה'ס פון די פרויענהענדלער, קודם-כל, כדי צו דערגעהען וואָס מיט לעהמאַנען איז געשעהן און וואו ער איז, איצט האָט טשאַרל געזעהען אַז ער האָט אָנגעטראָפען אויף דעם ריכטיגען אַדרעס און האָט ווייטער „געפלומפּט" נחומען.

— זעהט איהר, דאָס געפעלט מיר פון אייך, האָט ראַלף געזאָגט, אַז איהר האָט אַזאַ הונד באַלד אונשעדליך געמאַכט, מיר האָבען דאָך פון איהם געהאַט געבערענטע צרות.

— און וואו קלערסטו, ציגיינער'ל, אַז מיר האָבען געהאַט קליינע צרות פון איהם, מיר האָבען געהאַט אויף דערזעלבער שיף אַ גרעסערען טראַנספּאָרט, ווי דו האָסט געהאַט און מיר זענען אויך מיט איהם פערטיג געוואָרען.

— און איהר האָט געוויס געטון מיט איהם, וואָס ס'איז איהם געקומען, האָט דער עלטערער ציגיינער זיך צולאַכט און געוויזען אויף זיין האַלז.

— ניין, דערצו איז נישט געקומען, האָט נחום געזאָגט, פערגעסענדיג אינגאַנצען מיט וועמען ער רעדט. מיר האָבען געוואָלט איהם געבען צו שמעקען פעפער, אָבער אין דער לעצטער מינוט איז עפּעס אַנדערש געוואָרען...

— וואָס איז געשעהען, האָט דער ציגיינער גלייכגילטיג געפרעגט.

דער פּראָפעסאָר האָט געמאַכט פליטה. ערשט היינט באַך מיטאָג איז דאָס געשעהען. אויף גאָר אַ קונציגען אופן איז דאָס געשעהן.

— זייט איהר דאָך גאָר „פריצען" האָט דער ציגיינער געזאָגט, ווי אַזוי האָט איהר דערצו דערלאָזט.

— אַזוי איז עס געשעהען און ווייטער פרעגט נישט. איצט קומט און מיר וועלען פערענדיגען דאָס געשעפט, און ס'איז אַ שאָד יעדע מינוט.

— גוט מיר וועלען געהען, איך האָב מיינע טייבעלעך אין אַ האָטעל. אויב דו ווילסט קומט מיט און דאָרט וועלען מיר אַלץ ערלעדיגען.

— קום, זאָלען מיר געהען, אַ שאָד אַ מינוט, איך וועל נאָר מיטנעהמען אַ מענש מיינעם.

— נאָך וואָס טויג עס דיר, סוחר, אַז מען זאָל עפּעס בעמערקען אין האָטעל, קום בעסער אַליין, אָפּפיהרען די מיידלעך וועלען מיר דיר אַליין, נאָכדעם ווי מיר וועלען נעהמען האַנדגעלד.

(פאָרטזעצונג קומט).

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאַכט דיזשורירען: מ. קאַספּער-קעוויטש (זגערזשער 54), י. סיטקעוויטש (קאָפּער-ניק-גאַס 26), י. זונדעלעוויטש (פּיעטריקאָווער 25) סאָקאָלעוויטש און שאַט (פּשעיאַזד 19) מ. ליפּיעץ, (פּעטריקאָווער 193) ריכטער און לאַבאָדאַ (11 ליס-טאָפּאַד 86).

געשלאָסען דעם שניידער-אַרביי-טער-פערזיין אין פּאַביאַניץ

(ב) די קריוו-פּאָליציי אין פּאַביאַניץ האָט געמאַכט אַ רעוויזיע אין דעם יודישען שניידער-אַרבייטער-פער"ן.

נאָך דער רעוויזיע זענען אַרעסטירט געוואָ-רען 12 אַרבייטער, וואָס האָבען זיך געפינען אין לאָקאַל, און דער פעראיין איז פערחתמ'עט געוואָרען.

3 וואָכען אַרעסט פאַר אונטערהעצען די אַרבייטסלאָזע

(2) דעם 29 אַפּריל ה. י. זענען פּאָרגעקו-מען סקאַנדאַלען ביי דער עקספּאָזיטור פון'ם אַר-בייטסלאָזען-פאָנד אויף מאַטעיקאָ-גאַס.

מחמת דער רעדוקציע פון די אונטערשטי-צונגען איז ענטשטאַנען אַ געוואַלדיגע אַמפּעריי צווישען די באַאַמטע פון דער עקספּאָזיטור, און די אַרבייטסלאָזע.

דאַן איז אַרעסטירט געוואָרען פאַר אונטער-העצען דעם המון, די אַרבייטסלאָזע העלענאַ יאַ-נאָוויטש.

נעכטען האָט זי געמשפּט דאָס שטאָטישע געריכט, און זי איז פערורטיילט געוואָרען אויף 3 וואָכען אַרעסט.

הסכם פון בוימוואָל-פּראָדוצענטען

(ב) עהעדנעכטען איז פאָרגעקומען אַ קאָנפער-רענץ פון פאָרשטייער פון די פירמעס: „שייבלער און גראָהמאַן", י. ק. פּאָזנאַנסקי, גייער, עטינגאָן, „שלעסער מאַנופאַקטור", שטיינערט און „ווידזער מאַנופאַקטור" מכוח אַ הסכם פון די גרויסע בוימוואָל-פּראָדוצענטען.

עס זאָל געבילדעט ווערען אַ „צענטראַלע פון צוואַנגס-פערקויף" וועלכע זאָל רעגולירען דעם ענין פערקויף פון סחורות און אויסאַרבייטונגען אַ קאַלקולאַציע, וועלכע זאָל מתחייב זיין אַלע פירמעס.

עס איז געבילדעט געוואָרען אַ קאָמיטעט אין וועלכען עס זענען אַריין די דירעקטאָרען: ספּעקטאָר, לאַכערט, באַנקאָוויטץ און עבאָראָוויטש, וועלכע וועט דעם 23 ד.ח. צושטעלען פאַר דער אַל-געמיינער פערזאַמלונג פון די פאָרשטייער פון די גרויסע פירמעס ענטשפּרעכענדען מאַטעריאַל.

וועלט-בערימטער אַבערקאַנטאָר מאיר פּאָדראַבינעק

דאַווענט די ימים נוראים אין „פילהאַרמאָניע"

דאָס יודישע לאָדז ערוואַרט אַ גרויסע איבעראַשונג די ימים נוראים. עס וועט דאַווענען אין „פילהאַרמאָניע" ראש השנה און יום-כפור דער גוט-בעקאַנטער און בעליבטער אָבערקאַנטאָר מאיר פּאָדראַבינעק. ער וועט אויספיהרען די נייעסטע קאָמפּאָזיציעס ביי דער בעגלייטונג פון אַ גוט-איינשטודירטע כאָר אונטער דער לייטונג פון ה' צעשוואַן.

די רעזולטאַטען פון ציוניסטישען קאָנגרעס און די איצטיגע לאַגע אין ציונים

רעפעראַט פון ד"ר י. ראָזענבלאַט

אונטערן פאָרזיץ פון ה' מאַרכעוו איז אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע פאָר-געקומען אַ פערזאַמלונג, געווידמעט די רעזול-טאַטען פון 17-טען ציוניסטישען קאָנגרעס און דער איצטיגער לאַגע אין ציוניזם.

אין אַ לענגערן רעפעראַט האָט ד"ר י. ראָ-זענבלאַט ברייט אַרומגערעדט די פערשידענע פּראָ-בלעמען, וועלכע זענען בעהאַנדעלט געוואָרען אויף דעם לעצטען ציוניסטישען קאָנגרעס איבערהויפּט די פערשידענע שטרייט-פראַגען, וואָס זענען אַגב צוליב זייער פּרינציפּיעלען כאַראַקטער געווען די סיבה פון קאַמף, וואָס האָט זיך אָפּגעשפּילט אויפ'ן קאָנגרעס צווישען די לאַגערן, וואָס האָבען פער-טרעטען די עקסטרעמע שיטות אין ציוניזם. דער רעדנער מאַכט אַ פּאַראַלעל צווישען די פערשידענע עקסטרעמע פּאָליטישע קאַמפּען אין פערשידענע לענדער, פערגלייכענדיג זיי מיט די שטרעמונגען אויפ'ן קאָנגרעס, אַזעלכע עקסטרעמע קורסען, וואָס זענען תמיד אַ ערשיינונג פון איבערגאַנגס-מאָמענ-טען זענען נאָר עלול צו ברענגען שאָדען און שטערען די נאָרמאַלע ענטוויקלונגס-אַרבייט פון אַ פאָלק. אונזער לאַנג-יעהריגע פּראַקטיק אין גלות-לעבען האָט נישט איינמאָל בעוויזען, אַז נאָר דורך אויסדויער און שטאַרקען ווילען קען ער-האַלטען ווערען דער קיום פון פאָלק.

אויב די איצטיגע בעדינגונגען פאַר אַ שנעלע אויפבוי-אַרבייט אין ארץ-ישראל זענען נישט אַזעל-כע ווי מיר וואָלטען זיי געוואָלט זעהען, האָבען אָבער אויך די לעצטע טעג געוויזען, אַז רעגירונגען און קאָניונקטורען ענדערען זיך שנעל און דאַן קאָנען באַלד געשאַפען ווערען נייע מעגליכקייטען מצד אַ פערשטאַרקטער אַרבייט, עס איז דעריבער אַנ'אונזין צו לאָזען זיך בעהערשען פון אַ יאוש-שטימונג, וואָס קען נאָר אָפּשוואַכען אונזער אַר-בייט אדרבא, מיט אַ פערדאָפּעלטער ענערגיע מוז די אַרבייט פאָרטגעזעצט ווערען אויף אַלע געביטען, ווייל נאָר פון דעם איז אָפּהענגיג דאָס שנעלע פערווירקליכען פון אונזער אויפבוי-ווערק אין ארץ-ישראל.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער תשרי-אַקציע פון קרן קימת, וואָס ווערט איצט אַדורכגעפיהרט, ווייזט אָן דער רעדנער אויף דער גרויסער בעדייטונג, וואָס ס'האָט פאַר'ן אויפבוי פון לאַנד דאָס ערוואָרבען נייע ערד-שטחים אין ארץ-ישראל דורך דעם יו-דישען נאַציאָנאַל-פאָנד און רופט די אַנוועזענדע צו שטיצען און געדענקען ביי יעדער געלעגענהייט אָן דעם קרן-קימת.

פעראייניגונג

פון דער אַלגעמיין ציוניסטישער חלוצישער-יוגענד אין פּוילען

די טעג איז פאָרגעקומען אין לאָדז אַ בשותפות'דיגע זיצונג פון'ם צ. ק. פון „החלוץ-המרכזי" אין פּוילען און פאָרטרעטער פון דעם אַלגעמיין ציוניסטישען החלוץ אין מזרח גאַליציען, מיט'ן ציל צו פעראייניגען די ביידע אָרגאַניזאַציעס, אַלס פּועל יוצא פון די בעראַטונגען וועלכע האָ-בען געדויערט 2 טעג, איז בעשלאָסען געוואָרען צו פעראייניגען די אויבענדערמאָנטע אָרגאַני-זאַציעס א. נ. „החלוץ הכלל ציוני", ס'איז געשאַ-פען געוואָרען אַ בשותפות'דיגע פּלאַטפאָרם און געוועהלט געוואָרען אַנ' לפּוילישע הנהלה הראשית פון די פאָרשטעהער פון ביידע אָרגאַניזאַציעס, די אויפגאַבע פון דער הנהלה הראשית איז צו רעפּ-רעזענטירען די גאַנצע בעוועגונג לגבי די מאַס-געבענדע ציוניסטישע אינסטאַנצען, קומען אין בעריהרונג מיט דער אַלגעמיין ציוניסטישער יו-גענד, אויסאַרהאַלב דער יעצטיגער פעראייניגונג, אין פּוילען ווי אויך אין אויסלאַנד, בכדי צו שאַ-פען אַ אַלוועלטליכע אַלגעמיין ציוניסטישע החלוץ בעוועגונג ווי אויך די נעהעריגע אָרגאַניזאַציע אין ארץ ישראל.

די ווילנער טרופּע (אנפ. מ. מאזה)

געזעגענט זיך היינט און מאָרגען אין פילהאַרמאָניע מיט לאָדז

די דירעקציע פון פילהאַרמאָניע האָט אויס-אויסגענוצט די אַנוועזענהייט פון דער ווילנער טרופּע אין לאָדז און אַרדענט איין 2 געזעגענונגס-פאָרשטעלונגען, דורך 2 בעסטע פּיעסען פון רע-פּערטואַר פון די ווילנער, וואָס זיי האָבען גע-שפּילט אין שטאָט-טעאַטער.

כדי צו געבען די מעגליכקייט די ברייטסטע שיכטען פון אונזער שטאָט צו בעזוכען די ליבע ווילנער ברב עם, האָט די דירעקציע בעשטימט זייער ביליגע פּרייזען! 2 איי חיימס פּרייזען. אַלע פּאַרטער בילעטען פון ערשטער רייה אָן (ווער עס קומט פריהער) קאָסט נאָר 1 זל. אַלע באַלקאָן און גאַלעריע-בילעטען נאָר 50 גר.

צום נייעם סעזאָן ווערט די ווילנער טרופּע רעאָרגאַניזירט און קאָמפּלעטירט. עס האָבען זיך צוריקגעקעהרט איניגע פריהערדיגע מיטגלידער: בוזגאַן, מאַנסדאָרף, ליכט א. א. וועלכע וועלען זיך שוין אויך בעטייליגען אין די געזעגענונגס-פאָרשטעלונגען.

Dr. MED. H. LUBICZ
ספּ. פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס קראַנק.
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 142-13
עמפּפאַנגס-שעה'ן 8—10, 12—2, און 5—8, זונטאָג און יו"ט 9—1, פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרטע-זאַל

ראש-השנה-וואונשען דורכ'ן קרן קימת לישראל

די טראַדיציאָנעלע תשרי-אַקציע, וועלכע האָט זיך אָנגעהויבען די פערגאַנגענע וואָך ווערט ווייטער נעפיהרט און וועט דויערן ביז איבער יום-כיפור.

אַ בעזונדערן אינטערעס האָט אַרויסגערופען די אַקציע פון שיקען ראש-השנה-וואונשען צו פריינד און בעקאַנטע, וואָס איז אָרגאַניזירט געוואָרען דורכ'ן קק"ל. די געהעריגע רשימה וועט פערעפענטליכט ווערען ערב ראש השנה אין דער היגער יודישער פּרעסע.

אַלע ציוניסטישע עסקנים און אָרגאַניזאַציעס, וואָס האָבען בעקומען זאַמעל-ליסטעס דאַרפען די-זעלבע צוריקגעבען אין קק"ל-ביוראָ ביז שבת-סעפּטעמבער היינט אָוועגד.

אָנמעלדונגען ווערען אָנגענומען אין ביוראָ פון קק"ל און אין אַדמיניסטראַציעס פון די היגע יודישע צייטונגען.

שטרייק פון עלעקטראָטעכניקער

(ב) די אָנגעשטעלטע אין די אינסטאַלאַציאָנס-עלעקטראָטעכנישע פירמען זענען אַרויסגעטראָטען מיט אַ לוין-הוספה פאָדערונג אויף 30 פּראָצענט, און אַזוי ווי זיי האָבען נישט געקאָנט אַדורכקומען מיט די באַלעבאַטים, האָבען זיי עהרענבכען פערשטרייקט.

היום
יעמוד במשפט!
דריבער איילט אַלע נור צו דער
גליקליכער קאָלעקטור
— פון —
F. Brajtsztajn
ŁÓDŹ
Piotrkowska 14
telefon 142-47
וואו עס זענען
שוין געפאַלען
פיל גרעסערע
געווינסען!
וכל הקודם
זכה!

אויפרוף

אָפּצייכנונגס-טאָג פאַר חסד של אמת ומנחמי אבלים לאָדז

כדי צו קענען דערהאַלטען די עקזיסטענץ פון דעם וויכטיגען פעראיין „חסד של אמת ומנחמי אבלים", זענען מיר געצוואונגען אַדורכצופיהרען היינט אַ בלומעל-טאָג.

מיר האָפען, דאָס די לאָדזער בירגער, וועל-כע עס איז גוט בעקאַנט די וויכטיגע טעטיגקייט פון פעראיין, וועלען היינט אונטערשטיצען אונזערע זאַמלערס.

מיט איטליכען גראָשען וואָס איהר וועט אַריינלייגען אין די פּושקעס, העלפט איהר צו אָפּצוהיטען דעם געהעריגען כבוד המת, שיקען משמורים צו מתים רח"ל און צו אינטערשטיצען אָרימע אלמנות ויתומים בשעת שבעה.

לאָדזער בירגער, מיר זענען זיכער, אַז איהר וועט דאָס האַלטען פאַר אַ זכי', אַ טראָץ וואָס פינקט היינט פאַר ר"ה יו"הכ געבען מיר אייך די מעגליכקייט, מיט אַ פּאָר גראָשען אַנטיילצונעהמען אין דער גרויסער מצוה פון „חסד של אמת ומנחמי אבלים".

די פערוואַלטונג

ראַדיאָ-פּראָגראַם

מיטוואָך ד. 9 סעפּטעמבער

11.58 צייט-סיגנאַל. 12.10 מוזיק. 4.00 פּראָגראַם פאַר קינדער. 4.45 פאָרלעזונג. 4.50 קאָמוניקאַט פאַר פישער און שיפער. 5.00 פאָר-טראַג. 5.15 מוזיק. 5.35 פאָרלעזונג. 6.00 קאָנ-צערט. 7.00 נייעס-דיענעס. 7.20 מוזיק. 7.40 קאָ-מוניקאַט פון דער לאָדזער האַנדעלס קאַמער. 7.50 קאָמוניקאַטען. 8.15 פעליעטאָן. 8.30 קאָנצערט. 9.00 ליטעראַרישע פּירמעל-שעה 9.20 קאָנצערט. 10.00 פּ.לעטאָן. 10.15 קאָמוניקאַטען. 10.15 מוזיק

די לאָדזער „פּויזנער פּאַהרער'ס" אויף פּאַמאַזשע

בילדער, סצענעס און קוריאָזען—נאָטירט פון אַ יוד מיט אַ טעקע

פּויזען איז אַ מדינה, פּויזען ווי פּויזען, דער עיקר איז... פּאָמאָזשע.

פּאָמאָזשע איז ארץ-ישראל-ערד, וואו אַלצדינג איז אַ סחורה, וואָס איהר זאָלט נישט אַריינפיהרען געפינען זיך „קונדען". מאַנופאַקטור און גאַלאַנטע-ריע, לעדער און מלבושים, ביס-קעמלעך און בראַך-גאַרטעלעך, שיטערע זייף און הויזען-קנעפּלעך, באָד היילעך און „דאַמסקע קאָמבינאַציעס".. רעיעלע סחורה און דעפעקטע סחורה, אויפ'ן מעטער און אויף דער „קופּע", פאַר געלד און אויף „טשאָפּ".

אַלץ איז דאָרט אַ סחורה, דאָס וואָס קרוין-פּוילען שפּייט-אויס, שלינגט איין פּאָמאָזשע, די „אָר-סיקלען" וואָס אין לאָדז ווערען זיי שוין אויסגע-שטעלט אויף דער „פּאַנטאָווע לאָטעריע" אין „לינת הצדק" ווערען זאין פּאָמאָזשע פערצוקערט...

און די פּאָמאָזשער „קונדען" זענען נישט אַזוי ווי אונזערע לאָדזער באָוואָמיעסקער יודען; זיי האָ-בען ליב צו פערדינען, אָבער נישט סתם עפּעס אַזוי פערדינען 3 פּראָצענט, צוויי פּראָצענט און „אַבי האַנדעל שער", די פּאָמאָזשער ווילען פערדינען מינ-דעסטען אַ 20, 25 פּראָצענט.

דאָס איז, פערשטעהט זיך, געווען אַזוילאַנג, ביז אונזערע אחינו בני ישראל זענען אַהינגעקומען. אונזערע לאָדזער יודען פערשטעהען אַנדערש ווי די פּאָמאָזשער. נישט דער עיקר איז דער רייוח, דער עיקר איז.. .דער „אָבראָט", וועניגער פערדינען און אַ גרעסערע אומזאַץ...

האָבען די פּאָמאָזשער גענומען רודפ'ן די „קאָנגרעסאָוצעס", וועלכע ווילען „איינבעהמען" פּאָמאָזשע און מ'שטעלט זיי לעצענס אונטער פּיס-לעך, זעהט מען אַ יוד מיט אַ טעקע, איז ער שפּין אין די אויגען, און דער גאַס ווערט ער צעהן מאָל „געבאַדעט" פון די צאָל-בעאַמטע און אויף יעדען טריט און שריט מוז ער אַרויסלעגען „נושקי נאַ סטול"...

פערשטעהט זיך, אַז אחינו שרעקען זיך נישט שטאַרק אָפּ פאַר די צאָל-בעאַמטע און טון זיך ס'זייעריגע; מ'ברענגט פולע טשעמאָדאַנען און מען פאָהרט אַהיים מיט לעדיגע, מ'ברענגט כסדר „אַנטי-קען" און די פּאָמאָזשער האַנדלען איין „מציאות"...

הינ"ר געיעג פון די צאָל - בעאַמטע מיט די „פשעדסטאַוויטשעלעס" פון דער „קאָנגרעסאָווקע" הערט אָבער נישט אויף און אָפטמאָל שפּילען זיך אָפּ זעהר טשעקאַווע סצענעס:

מיר ברענגען דאָ עטליכע פון זיי:

אין שטעטעל פּוצק שפּאַצירט זיך געמיטליך אַ לאָדזער „פּאָהרער" מיט אַ שווערע לעדערנע טעקע, ער געהט און טראַכט וועגען אַ „לייטישען קונדע". געהט און לייענט די שילדען ווי קיינמאָל גאָרנישט.

„האַלאָ! צאָ פּאַן טו מאַ וו'טעי טאַשעט?" — הערט ער פון הינטער זיך אַ בת-קול.

„ס'קיעם מאָם פּשיעמנאָשטש?" — פרעגט דער לאָדזער פּאָהרער דעם שטייפען אויסגעשטרייכענ-טען גוי.

דער שטייפער גוי לעגיטימירט זיך, און טאַפּט די טעקע ער זאָל איהם זאָגען צו וואָס ער איז געקומען קיין פּאָמאָזשע.

— איך... איך.. — ענטפערט דער לאָדזער — איך בין געקומען אָפּקויפען דעם ים...

— „פּראָשען ניע זשאַרטאָוואַטש!" — ווערט דער שטייפער גוי אין כעס.

— נו, אויב אַזוי — ענטפערט דער לאָדזער — וועל איך אייך זאָגען דעם אמת; איך האַלט ביי בעגעהן זעלבסטמאָרד, נו, האָב איך מיר אויסגעקליבען דעם פּאָמאָזשער ים...

* * *

אין גדיניע שטעלט אַ צאָל-בעאַמטער אָפּ אַ יודעל, און הייסט איהם עפענען די וואַליזע.

— „צאָ פּאַן טו מאַ וו'טעי וואַליזשע?"

— אַלטע עבירות און יונגע צרות — ענטפערט דער יוד.

— „פּראָשען אָטוואָזשיטש!" — שטעהט דער בעאַמטער צו איהם צו

— איך האָב אַנ'אָרטשיסק אויפ'ן גראָבען פינ-גער — מ'קאָן נישט. אויב זי ווילען, הער, טאָ זאָל אָהל און עפענט במחילה אַליין אויף.

„יאַ ניע מאָגען" — ענטפערט דער בעאַמטער. דער יוד עפענט דעם טשעמאָדאַן אין אין זייט ליגט אַביסעל שמוציגע וועש, און אויף דער אַנ-דערער זייט — אַ פעקעל פּראָטעסטען.

— „צאָ טאָ סאָן זאַ פּאַפּירע" ? — פרעגט דער פּאָמאָזשער בעאַמטער חצי פּאָ פּאָלסקו און חצי יעקיש.

— דאָס זענען — ערקלערט דער יוד ,— פּרע-טעסטען, פּראָטעסטען פון אייערע רייכע, זויבער'ע פּאָמאָזשאָוצעס — אפשר וועט דער הער אַזוי גוט זיין און זיי אויסקויפען?...

* * *

אין גדיניע.

די גדיניער האָטעלען זענען בעקאַנט מיט זיי-ער פּוסטקייט. אַז מ'פּלעגט דאָרט זעהען אַ גאַסט, האָט דער האָטעל-אייגענטימער געמאַכט אַ „שהחי-יינו".

2

איצט זענען זיי, די האָטעל-אייגענטימער גע-וואָרען גרויל'ריג, און טון שטאַרק מדקדק זיין אויף אַ יודישע נאָז. טאָמער איז די נאָז אַביסעל געבויי-גען מיט אַ „האַטשיק אין דערמיט, ווערט ער גע'פּסל'ט.

— „וואָס זינד זי?" — פרעגט דער האָטעל-אייגענטימער אַ גאַסט ,וואָס איז איהם אויסגעקומען פערדעכטיגט".

— און וואָס זענט איהר ?— פרעגט דער גאַסט דעם האָטעל-בעזיצער.

— און איך בין אויך נישט קיין כיבעזער.

— אַ „ווידזאָוניע?" — טוט איהם ווידער דער האָטעל-בעזיצער אַ נעהם אויס'ן פערהער.

— איך בין אַ געמל'שער — געגוג פאַר אייך!

— דעם פּאָס ביטע.

— דעם פּאַס, פּאַניעלע, וועט איהר שוין נישט זעהען.

און דער יוד איז אַוועק אין אַ יודישער אַכסניא.

אָט אַזוי זעהט איצט אויס דער „מסחר" אויף פּאָמאָזשע. די צאָל-בעאַמטע רודפ'ן און יאָגען נאָך די יודעלעך מיט די טעקעס, און די לאָדזער „פּאָהרער'ס" לאַכען פון זיי, און ליפערען כסדר „מציאות"...

זשאַן

קלאנג-קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26

היינט און ווייטערע טעג!
די פרעכטיגסטע רעווי פון דער וועלט
מיט׳ן אנטייל פון 1000 שעהנע מעדלעך און דעם בעריהמטען זינגער
MAURICE CHEVALIER
וועלכער רייצט, ענטציקט, ווילט אלס
„דער זינגער פון פאריז"

נעכסטער פראגראם:
געפעהרליכער ראמאנס
אנהויב אין געוו. טעג 5 נאכמ. שבת, זונטאג 3 נאכמיטאג.
דער זאל ווערט מעכאניש ווענטילירט

Dr. med.
Łagunowski
Piotrkowska 70
i róg Traugutta
Tel. 181-83.
POWRÓCIŁ
Specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczopłciowych
Leczenie światłem: promieniami Roentgena i lampą kwarcową.
Przyjmuje od 8³⁰ do 10⁸ rano, od 1-ej do 2³⁰ pp od 6 do 8³⁰ w., w niedzielę i święta od 10 pd -ej. Dla pań oddzielna poczekalnia.

Dr. med.
W. Eychner
גינעקאלאג-אקושער
זגערזשער 11
טעלעפאן 134–72
נעמט אן פון 3–4 נאכמ.
און פון 7–9 אווענד.

...און אויך צום הערבסט-סעזאן
קעז מען בעקומען ביי אונז זעמטל. ארטיקלען צו די נידריגסטע פרייזן.
מיר עמפפעהלען אונזערע שטענדיג רייך-פערזעהענע אפטיילונגען:

וידעוועער סחורות
וואל-שטאפען
זייד-ווארען
מענער-קאנפעקציע
דאמען-קאנפעקציע
קינדער-קאנפעקציע
גאלאנטעריע
דאמען-וועש
הערן-וועש
שטרימפ
שיכוואַרג
קאפעלושען און היטלען
טיכלען
קאלדרעס
קאסמעטישע ארטיקלען
ביזשוטעריע
גראמאפאנען און ראדיאס
מוזיק-אינסטרומענטען
שפילצייג
קופערס
ראזווערען
לעוושקעס
שירמס
שיעקענס
קאלאניאל-אפטיילונג
צוקערווארען און שאקאלאדעס
וויין
קוכען-געשיר
גלאזווארג
פארצעלאן

KONSUM
PRZY „WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURZE" S.A.
ROKICIŃSKA 54. Dojazd Tramwajami 10 i 16

GIMNAZJUM ŻEŃSKIE
Józefa ABA
z prawami gimnazjów państwowych
w Łodzi, Zielona 10, tel. 122-12.
איינשרייבונגען פון ניי-אריינטרעטענדע שילערינס נעמט אן דער סעקרעטאריאט פון גימנאזיום פון 10 פריה ביז 13 נאכמיטאג.
Dyrektor (–) **J. AB.**

קלאנג-קינא
MIMOZA
קילינסקיעגא 178
היינט און פאלגענדע טעג!
דאס גרויסע קלאנג-מייסטערווערק א. נ.:
דער זינגער פון די בערג
אין דער הויפטראלע:
LAURENCE TIBETT
אנהויב 4 נאכמ., שבת און זונטאג 2 בײטאג.
אויפ׳ן ערשטן סעאנס אלע פלעצער 60 גר

זיכערע הילף און א רפואה
אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאו און עס פאלט אריין אין דעם פוס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל גוטע הייל-באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסאר׳ן מיט מיינע בע-האנדלונג און פון דייטשן פראפעסאר

דאקטאר בראכורטאנג בעזייטיגט זיכער דעם שמערצען און געפעהרליכקייטן ברוך. אויך פאר הויקערס רעקאמענדירט מיט הויך-גארטען און אפאראטן פאר פערקרימטע פיס און פלאטש-פוס ספעציעלע איינלאגען אין די שיך. קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן. עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בײטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד.

ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונגעבעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד״ר בעראנטש, פראפ. דר. י. מאַרישלער, פראפ. ד״ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אן סערטיפיקאטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.
זיבען א סך יאהרען האב איך געליטען אויף א ברוך-קראנקהייט, וואס האט מיר דורך די מעהרערע אפטיילען בעדראהט מיין לעבען.
היינט א דאנק דעם ה׳ דיר. י. ראפאפארט, אייגענטימער פון היילארטאפעדישען אנשטאלט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 (פראנט, פארטער) בין איך בעפרייט פון רופטור-ליידען, צוליב דעם פיהל איך מיך מערפליכטעט אויסצודריקען עפענטליך מיין דאנקבארקייט.
(—) A. GUZE, Łódź, ul. Św. Anny Nr. 26.

יעהרליכער
וועבעריי-אווענד-קורס
ביי דער האנדווערקער-שולע
פון דער געז. צו פערשפרייטען קולטור און טעכנישע וויסענשאפט צווישען יודען אין לאדז, פאמארסקא 46, טעל. 163-80.
די קאנצעלאריע איז טעטיג טאגטאג, דינסטאג, מיטוואך און דאנערשטאג פון 7 ביז 9 אווענד.
6066

מיט פאריזער
שייטלען שרינדעז
ווי אויך פערטיגע שייטלען
ווערען ערשטקלאסיג און רעעל אויסגעארבייט
צו ביליגע פרייזען
ביי פרוי ב. פארזשוצקא, קאמיעננא 5
2-טער הויף, לינקס. 2-טער שטאק.

Dr. med.
Szymon Grinberg
קינדער און אינערליכע קראנקהייטען
POŁUDNIOWA 20, tel. 168-38
נעהמט אן טעגליך פון 12–1 און פון 4–6 אוונד.

Dr. med.
Haltrecht
ספעצ.-ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנקה., נעהמט אן פון 8—11 פריה, פון 1- 3 נאכמיטאג און פון 6 ביז 9 אוונד.
זונטאג פון 9 ביז 12 בײטאג.
פיעטריקאווער 10
טעל. 245-21.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע פרייזען.

בחצי חנם **מחזורים** בחצי חנם
שול-ביכער, ספרים, טליתים, שרייב-מאטעריאל
וואסכאדניא 34, פראנט-געשעפט
ווי אייך איינגאנג דורכ׳ן טויער
צו בעקומען אלע ארט ספרים און לעהר-ביכער איז אלע שפראכען, ספעציעלער גויסנ״הל פון מחזורים, אויך די וועלט-בעריהמטע ווילנער פוינים מחזורים, אויך מיט פוילישע איבערזעצונג, ש״ס, חומשים, משניות, מדרשים, סדורים, טליתים, גארטלען קאפלען, ציצית, מזוזות. צום נאהען שול-סעזאן פערקויף פון אלערליי שול-ביכער, אויך שרייב-מאטעריאל, אזוי אז דאס שול-יונגעל קאן זיך אלעס איינקויפען אויף איין אָרט און צו רעעלע פרייזען.
פאר שול-קינדער גרויסע הנחות. געדענקט דעם אדרעס:
וואסכאדניא 34. פראנט-געשעפט,
אדער דורכ׳ן טויער.

יעדער איינציגער
מעבעל
האט זיך איבערצייגט, אז פאר דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען אז״וו צאהלט די העכסטע פרייזען
א.ווייצמאן שענקעוויטש 23
טעלעפאן 00-191.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען געניצט מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

פייפענשטאק
אויף 400 פלעצער נעזוכט.
צו מעלדען אין פאבריק
Przędzalniana 20

קליינע אנאנסען
פרייז פון אנאנסען ביז 15 ווערטער נור 1 זל.

א מעדעל, אדער יונגעל צו לייכטע ארבייט קען זיך מעלדען נאוואמיעסקא 28 ביי לענטשיצקי.

קויף און פערקויף
א ביורא-ווענטעל מיט אדער אהן שויבען ווערט געזוכט צו קויפען. אפערטען אין אדמיניסטראציע פאר „דאוו."

א געניצטע שטיקעריי-מאשין פירמע „פאף" אין גוטען צושטאנד פערזוויירדיג צו פערקויפען. צו ערפאהרען ביי דאבזשינסקי, פאמארסקא 12.

פערשידענעס
צו די ה״ה גנבים אזוי ווי מען האט ביי מיר ארויסגעגנב׳עט בלאנקא וועקסלען, וועלכע האבען פאר קיינעם קיין ווערט נישט בעהט איך רחמנות צו האבען און מיר אפגעבן צו מרים וואדניק פעפער גאס 15.

עס איז נויטיג
אויספערטיגערינס צו טריקא-וועש ווערט פון זאפארט געזוכט, מעלדען זיך נאוואמיעסקא 28 פראנט 1-טער שטאק.

א קוואליפיצירטער שטריקער און א שפולער (רין) ביי יאקובאוויטש, קילינסקי 104.

א שפולער (רין) קען זיך מעלדען נאווא-מיעסקא 4 לאנדוי.

א האנד-ניידערין צו קירזשנער-ארבייט ווערט פון זאפארט געזוכט ביי ראדאשיצקי 11 ליסטאפאד 6.

ס׳איז נויטיג א שוסטער-געזעלען צו בעסערע ארבייט ביי מאשקאוויטש אין קאלאניאל-געוועלב וואסכאדניא 50 פאר א גוטען געהאלט.

א שטריקער-ארבייטער, א שפולערין און א נייהערין קאן זיך מעלדען גדאנסקא 28 ביים סוויטער מאכער.

Dr. med. **J LUBICZ**
כירורג-ארטאפעד
פאלודניאווא 9, טעל. 17-183
צוריקגעקעהרט
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער
אייגענע פראצאוניע פון זעמטליכע ארטאפעדישע אפאראטען ווי: וועקלאדקעס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע הענד און פיס, גארסעטען א. ז. וו.
נעמט אן פון 2.30 ביז 4.30 נאכמיטאג.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 40-159
נעמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9–1 פארמ.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. med.
I. Grynberg
אינערליכע קראנקהייטען ספעצ. פאר הארץ
צוריקגעקעהרט
CEGIELNIANA 17 צעגעלניאנא
Telefo 17-415 טעלעפאן

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צוריקגעקעהרט
צעגעלניאנא 4, טעל. 90-216
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע, אלע ארט אנאליזען, עלקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארק-שטראהלען.
נעמט אן פון 8–2 און פון 5–9 אווענד.
בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען.

Dr. **B. Robinson**
פיעטריקאווער 10, טעל. 86-131
צוריקגעקעהרט.

Dr. med. G. GERSZTAJN
ספעציאל-ארצט פאר אויגען-קראנקהייט
צוריקגעקעהרט
טראגוטא 12, טעל. 10-175.
נעהמט אן פון 11–1 און פון 7–8 אוו.
1754

אנאנסען-פרייז פאר׳ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו״ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . . . 60– . . . . . 4 .
נאכ׳ן טעקסט—12 . . . . . 18– . . . . . 8 .
פאר א מילימעטער-שורה: ליטער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז – 5 זל. א חודש מיט צושטעלען א היים; אויף דער פראווינץ 6 זל. א חודש; אין אויסלאנד – 8 זל.
פאר׳ן אינהאלט און טערמינען די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פאראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען ביי טאג און ביינאכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.